

GRUPA KAPITAŁOWA AMICA S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r.

Amica
GROUP

Stan prawny na dzień 29 marca 2019 r.

Publikacja: Wronki, 29 marca 2019 r.

Amica
for living

Hansa
Haushaltsgeräte

GRAM
Inspired by you since 1901

CDA
Built for your life

SIDEME

SPIS TREŚCI

Skonsolidowane Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowany Bilans	8
Skonsolidowany Rachunek przepływów pieniężnych	9
Skonsolidowane Zestawienie zmian w kapitale własnym	10
Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	11
1. Informacje o jednostce dominującej	12
2. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej	12
3. Charakter działalności Grupy	12
4. Informacje o Grupie Kapitałowej	12
5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	13
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	13
7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	14
7.1. Profesjonalny osąd	14
7.2. Niepewność szacunków i założeń	15
8. Zmiany stosowanych standardów lub interpretacji	16
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	20
10. zmiana szacunków	23
11. Zmiany prezentacyjne	23
12. Istotne zasady rachunkowości	23
12.1. Prezentacja Sprawozdań finansowych	23
12.2. Segmenty operacyjne	23
12.3. Zasady konsolidacji	24
12.4. Połączenia przedsięwzięć	24
12.5. Wycena do wartości godziwej	25
12.6. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	26
12.7. Rzeczowe aktywa trwałe	27
12.8. Nieruchomości inwestycyjne	27
12.9. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	27
12.10. Wartości niematerialne	28
12.10.1. Koszty finansowania zewnętrznego	29
12.10.2. Wartość firmy	29
12.11. Leasing	29
12.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	30
12.13. Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe oraz utrata wartości	30
12.13.1. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	34
12.13.2. Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym	34
12.14. Zapasy	34
12.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	35
12.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	35
12.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	35
12.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	35
12.19. Kapitał własny	36
12.20. Rezerwy	36
12.21. Świadczenia pracownicze	37

12.22. Rozliczenia międzyokresowe.....	37
12.23. Płatności w formie akcji	37
12.24. Przychody ze sprzedaży.....	37
12.24.1. Sprzedaż towarów i produktów.....	39
12.24.2. Odsetki	39
12.24.3. Dywidendy.....	40
12.24.4. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)	40
12.24.5. Dotacje rządowe.....	40
12.25. Podatki	40
12.25.1. Podatek bieżący	40
12.25.2. Podatek odroczony.....	40
12.25.3. Podatek od towarów i usług.....	41
12.26. Zysk netto na akcję.....	41
13. Segmenty operacyjne	41
14. Przychody i koszty	44
14.1. Pozostałe przychody operacyjne	44
14.2. Pozostałe koszty operacyjne	44
14.3. Przychody finansowe.....	44
14.4. Koszty finansowe.....	44
14.5. Koszty według rodzajów	45
14.6. Amortyzacja dotycząca rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	45
14.7. Koszty świadczeń pracowniczych.....	45
15. Podatek dochodowy	45
15.1. Obciążenie podatkowe	45
15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	46
15.3. Odroczony podatek dochodowy	47
16. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS.....	48
17. Zysk przypadający na jedną akcję	49
18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	50
19. Rzeczowe aktywa trwałe.....	50
20. Leasing	52
20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	52
21. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	52
22. Nieruchomości inwestycyjne.....	53
23. Wartości niematerialne	54
24. Pozostałe aktywa.....	57
24.1. Pozostałe aktywa finansowe.....	57
24.2. Pozostałe aktywa niefinansowe.....	58
25. Świadczenia pracownicze.....	58
25.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia.....	58
26. Zapasy	59
27. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	60
28. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	61
29. Kapitał podstawowy	61
29.1. Kapitał podstawowy.....	61
29.1.1. Wartość nominalna akcji.....	61
29.1.2. Prawa akcjonariuszy	61
29.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale	62
30. Pozostałe rodzaje kapitałów	62

30.1.	Kapitał zapasowy.....	62
30.2.	Niepodzielony zysk oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy.....	62
30.3.	Udziały niekontrolujące.....	63
31.	Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	64
32.	Rezerwy.....	66
32.1.	Zmiany stanu rezerw	66
32.2.	Rezerwa na naprawy gwarancyjne	66
32.3.	Rezerwa na bonusy sprzedażowe	66
32.4.	Rezerwy usługi marketingowe i prowizje	66
32.5.	Rezerwa na wynagrodzenia i urlopy.....	66
33.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	66
33.1.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)	66
33.2.	Pozostałe zobowiązania niefinansowe	67
33.3.	Rozliczenia międzyokresowe.....	67
34.	Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych.....	68
35.	Zobowiązania inwestycyjne	69
36.	Zobowiązania warunkowe.....	69
37.	Sprawy sądowe	69
38.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	69
39.	Informacje o podmiotach powiązanych	69
39.1.	Jednostka dominująca całej Grupy	71
39.2.	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	71
39.3.	Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi	71
39.1.	Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy	71
39.1.1.	Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy**	71
39.1.2.	Wynagrodzenie wypłacone pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	72
39.1.3.	Udziały wyższej kadry kierowniczej (w tym członków Zarządu i Rady Nadzorczej) w programie akcji pracowniczych	72
40.	Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	73
41.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	73
41.1.	Ryzyko stopy procentowej	74
41.2.	Ryzyko walutowe	74
41.3.	Ryzyko kredytowe	77
41.4.	Ryzyko związane z płynnością	78
42.	Instrumenty pochodne	79
42.1.	Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych	83
42.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	83
43.	Zrządzanie kapitałem.....	84
44.	Struktura zatrudnienia.....	85
45.	Pozostałe informacje	86
46.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	87
47.	Zatwierdzenie do publikacji.....	87

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	Rok 2018	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2017
1 Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2 927 638	2 654 434	686 965	623 355
2 Zysk (strata) z działalności operacyjnej	151 998	143 516	35 666	33 703
3 Zysk (strata) przed opodatkowaniem	136 609	120 990	32 055	28 413
4 Zysk (strata) netto przypadająca akcjonariuszom Spółki	114 188	151 114	26 794	35 487
5 Zysk(strata) netto przypadająca na udziałowców mniejszościowych	407	21	96	5
6 Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	144 967	135 745	34 016	31 878
7 Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-71 496	-77 968	-16 776	-18 310
8 Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-88 456	-51 536	-20 756	-12 102
9 Przepływy pieniężne netto, razem	-14 985	6 241	-3 516	1 466
10 Aktywa, razem	1 827 944	1 728 047	425 103	414 310
12 Zobowiązania długoterminowe	149 469	180 775	34 760	43 342
13 Zobowiązania krótkoterminowe	843 692	799 807	196 207	191 759
14 Kapitał własny przypadający udziałowcom Spółki	834 138	747 227	193 985	179 152
15 Kapitał własny przypadający na udziałowców mniejszościowych	645	238	150	57
16 Kapitał zakładowy	15 551	15 551	3 617	3 728
17 Liczba akcji (w szt.)	7 775 273	7 775 273	7 775 273	7 775 273
18 Akcje własne do dyspozycji (w szt.)	250 000	0	250 000	0
19 Akcje własne do umorzenia (w szt.)	0	0	0	0
20 Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą przypadający akcjonariuszom jedn. dominującej	14,78	19,44	3,47	4,56
21 Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	114,83	96,10	26,70	23,04
22 Wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	3,00	5,50	0,70	1,29

*Dane finansowe przeliczone zostały na walutę Euro według następujących kursów :	31.12.2018	31.12.2017
kurs do przeliczenia pozycji rachunku zysków i przepływów pieniężnych	4,2617	4,2583
kurs do przeliczenia pozycji bilansu	4,3000	4,1709

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018

		Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Działalność kontynuowana	Nota		
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów		2 889 234	2 618 701
Przychody ze sprzedaży usług		38 404	35 733
Przychody ze sprzedaży		2 927 638	2 654 434
Koszt własny sprzedaży		2 124 406	1 882 382
Zysk/ (strata) brutto ze sprzedaży		803 232	772 052
Pozostałe przychody operacyjne	14.1.	9 796	26 144
Koszty sprzedaży		313 332	291 852
Koszty ogólnego zarządu		336 233	336 963
Pozostałe koszty operacyjne	14.2.	11 465	25 865
Zysk/ (strata) z działalności operacyjnej		151 998	143 516
Przychody finansowe	14.3.	6 722	3 165
Koszty finansowe	14.4.	22 111	25 521
Udział w wyniku jedn. stowarzyszonych ujmowane metodą praw własności		0	-170
Zysk/ (strata) brutto		136 609	120 990
Podatek dochodowy	15.	22 014	-30 145
Zysk/ (strata) netto z działalności kontynuowanej		114 595	151 135
Działalność zaniechana			
Zysk/ (strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-	-
Zysk/ (strata) netto za rok obrotowy		114 595	151 135
Zysk/(strata) przypadający/ a:		114 595	151 135
Akcjonariuszom jednostki dominującej		114 188	151 114
Akcjonariuszom niekontrolującym		407	21
Pozostałe całkowite dochody netto			
Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/ (straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych:		26 887	-39 625
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		1 062	-24 224
Zabezpieczenie aktywów netto		3 850	4 271
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		30 398	-25 291
Udział w innych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych			
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów		-8 423	5 619
Pozycje nie podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/ (straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych:		246	416
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych		246	416
Przeszacowanie gruntów i budynków		0	0
Pozostałe całkowite dochody netto razem		27 133	-39 209
SUMA CAŁKOWITYCH DOCHODÓW ZA ROK		141 728	111 926
Dochód całkowity przypadający/ a:		141 728	111 926
Akcjonariuszom jednostki dominującej		141 321	111 905
Akcjonariuszom niekontrolującym		407	21

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 87 stanowią jego integralną część.

Zysk/ (strata) na jedną akcję:

– podstawowy z zysku za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	14,69	19,44
– podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	14,69	19,44
– rozwodniony z zysku za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	14,69	19,44
– rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	14,69	19,44

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 87 stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANY BILANS

na dzień 31 grudnia 2018

	Nota	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
AKTYWA			
Aktywa trwałe		658 474	633 007
Rzeczowe aktywa trwałe	19	402 222	367 094
Nieruchomości inwestycyjne	22	21 003	25 815
Wartości niematerialne	23	145 574	143 576
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych		192	191
Pochodne instrumenty finansowe	42	10 407	16 358
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	24	395	386
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		78 681	79 587
Aktywa obrotowe		1 158 813	1 084 383
Zapasy	26	447 513	407 188
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	27	555 296	512 901
Należności z tytułu podatku dochodowego	15	13 930	413
Pochodne instrumenty finansowe	42	23 114	21 618
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	24	10 964	12 004
Pozostałe krótkoterminowe aktywa niefinansowe	24	31 952	38 704
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		76 044	91 555
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	21	10 657	10 657
AKTYWA RAZEM		1 827 944	1 728 047
PASYWA			
Kapitał własny ogółem		834 783	747 465
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej:		834 138	747 227
Kapitał podstawowy	29	15 551	15 551
Pozostałe kapitały	30	691 352	565 786
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty		127 235	165 890
Udziały niedające kontroli	30	645	238
Zobowiązania długoterminowe		149 469	180 775
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	31	129 638	146 733
Rezerwy długoterminowe	32	7 366	6 593
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	25	7 726	8 213
Pochodne instrumenty finansowe	42	2 401	16 868
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	33	2 338	2 368
Zobowiązania krótkoterminowe		843 692	799 807
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	33	559 157	498 138
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	31	126 286	124 932
Pochodne instrumenty finansowe	42	2 870	24 789
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	15	9 508	10 510
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	24	18 321	12 132
Rezerwy krótkoterminowe	32	127 550	129 306
Zobowiązania razem		993 161	980 582
PASYWA RAZEM		1 827 944	1 728 047

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 87 stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(strata) brutto	136 609	120 990
Korekty o pozycje:	8 038	22 863
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	407	21
Amortyzacja	53 167	47 900
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	-20 240	-29 832
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	14 424	13 011
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	1 528	453
Zmiana stanu rezerw	-6 817	18 480
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	-43 066	-46 207
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	-36 276	28 965
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zobowiązań	62 105	-4 796
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	7 941	7 249
Wynik na instrumentach pochodnych	-14 918	-11 718
Przepływy związane z hedgingiem	23 638	28 285
Pozostałe	- 1 421	-20 226
Podatek dochodowy zapłacony	-32 114	-16 830
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	144 967	135 745
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	6 522	487
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-92 439	-97 739
Nabycie inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	0	1 149
Odsetki otrzymane	113	790
Splata udzielonych pożyczek	9 848	15 220
Udzielenie pożyczek	-8 859	-5 777
Przepływy dot. instrumentów pochodnych handlowych	13 320	7 902
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-71 496	-77 968
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Nabycie akcji własnych	-30 000	0
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-4 997	-3 939
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów	110 020	36 881
Splata pożyczek/ kredytów	-102 531	-17 387
Emisja dłużnych papierów wartościowych	48 722	6 959
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-71 584	-15 902
Dywidendy wypłacone	-23 326	-43 049
Odsetki zapłacone	-14 760	-15 099
Pozostałe		
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	-88 456	-51 536
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	-14 985	6 241
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-15 551	6 264
Różnice kursowe netto	-112	-313
Zmiana stanu środków pieniężnych z przeliczeń jednostek zależnych	678	290
Środki pieniężne na początek okresu	91 555	85 314
Środki pieniężne na koniec okresu	76 570	91 555

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 87 stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM**za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku**

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Akcje własne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał z aktualizacji zabezpieczeń	Kapitał z aktualizacji wyceny programu określonych świadczeń	Pozostałe kapitały rezerwowe w tym Program akcyjny	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	15 551	603 938	0	-39 502	2 288	-954	16	165 890	747 227	238	747 465
Korekta o zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9								-1 316			
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	15 551	603 938	0	-39 502	2 288	-954	16	164 574	747 227	238	747 465
Zysk/(strata) netto za rok								114 188	114 188	407	114 595
Inne całkowite dochody netto za okres				1 062	25 825	246			27 133	0	27 133
Całkowity dochód za rok		0	0	1 062	25 825	246	0	114 188	141 321	407	141 728
Wydzielenie kapitału zapasowego na akcje własne		-30 000	-30 000				30 000		-30 000		-30 000
Przekazanie wyniku finansowego na kapitał		128 250						-128 250	0		0
Wypłata dywidendy								-23 617	-23 617		-23 617
Pozostałe zmiany		183			0	0		340	523	0	523
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	15 551	702 371	-30 000	-38 440	28 113	-708	30 016	127 235	834 138	645	834 783
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	15 551	504 846	0	-15 278	17 689	-1 370	9 141	147 938	678 517	-1 350	677 167
Zysk/(strata) netto za rok								151 114	151 114	21	151 135
Inne całkowite dochody netto za okres				-24 224	-15 401	416			-39 209		-39 209
Całkowity dochód za rok		0		-24 224	-15 401	416		151 114	111 905	21	111 926
Wydzielenie kapitału zapasowego na akcje własne									0		0
Przekazanie wyniku finansowego na kapitał		89 932						-89 932	0		0
Wypłata dywidendy								-43 049	-43 049		-43 049
Pozostałe zmiany		9 160					-9 125	-181	-146	1 567	1 421
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	15 551	603 938	0	-39 502	2 288	-954	16	165 890	747 227	238	747 465

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 87 stanowią jego integralną część.

ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

Informacje ogólne

1. Informacje o jednostce dominującej

Grupa Kapitałowa Amica Grupa Akcyjna („Grupa”) składa się ze Spółki Amica S.A. („jednostka dominująca”) i jej Spółek zależnych (patrz Nota 4). Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy obejmuje okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 000017514.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 570107305. Akcje Spółki dominującej są notowane na Warszawskiej Gieldzie Papierów Wartościowych.

Siedziba Spółki dominującej mieści się przy ul. Mickiewicza 52, 64-510 Wronki. Siedziba Spółki dominującej jest jednocześnie podstawowym miejscem prowadzenia działalności przez Grupę Kapitałową.

2. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzi:

- Jacek Rutkowski – Prezes Zarządu
- Marcin Bilik – Wiceprezes Zarządu ds. Operacyjnych
- Alina Jankowska-Brzóska – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Towarami i Logistyki
- Wojciech Kocikowski – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych i Kontrolingu
- Piotr Skubel – Wiceprezes Zarządu ds. Handlu i Marketingu

Po dniu bilansowym do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca żadne zmiany w składzie Zarządu.

W skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzi:

- Tomasz Rynarzewski - Przewodniczący Rady Nadzorczej/ Przewodniczący Komitetu Operacyjnego
- Artur Małek - Niezależny Członek Rady Nadzorczej (Wiceprzewodniczący Rady)/Członek Komitetu Audytu
- Andrzej Konopacki - Niezależny Członek Rady Nadzorczej/ Przewodniczący Komitetu Audytu
- Tomasz Dudek – Członek Rady Nadzorczej/Członek Komitetu Operacyjnego
- Piotr Rutkowski - Członek Rady Nadzorczej/Członek Komitetu Operacyjnego
- Paweł Wyrzykowski - Członek Rady Nadzorczej/ Członek Komitetu Audytu

Po dniu bilansowym nie miały miejsca żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

3. Charakter działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- Produkcja i sprzedaż elektrycznego i gazowego sprzętu gospodarstwa domowego;
- Handel sprzętem gospodarstwa domowego;
- Sprzedaż usług serwisowych, ciepłych, hotelowych, gastronomicznych;
- Najem i dzierżawa.

Szerszy opis działalności prowadzonej przez Grupę Kapitałową został przedstawiony w nocie nr 13 dotyczącej segmentów operacyjnych.

4. Informacje o Grupie Kapitałowej

Podmiotem bezpośrednio dominującym Grupy jest Holding Wronki S.A., sporządzający sprawozdania finansowe niepodawane do publicznej wiadomości. Podmiotem dominującym najwyższego szczebla całej Grupy jest Pan Jacek Rutkowski, który jako osobą fizyczną nie sporządza sprawozdań finansowych podawanych do publicznej wiadomości (MSR.24.13).

W skład Grupy Kapitałowej Amica S.A. wchodzi Grupa dominująca oraz następujące Spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale		Waluta funkcjonalna
			31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	
Amica International GmbH	Niemcy	działalność handlowa	100%	100%	EUR
Amica Commerce s.r.o.	Czechy	działalność handlowa	100%	100%	CZK
Gram Domestic A/S	Dania	działalność handlowa	100%	100%	DKK
Hansa OOO	Rosja	działalność handlowa	100%	100%	RUB
Amica Far East Ltd.	Hong Kong	usługi pośrednictwa w procesie zakupowym	100%	100%	HKD
Inteco Business Solutions Sp. z o.o.	Polska	usługi informatyczno-doradcze	80%	80%	PLN
Nova Panorama Sp. z o.o.*	Polska	zarządzanie nieruchomościami	100%	100%	PLN
Nowe Centrum Sp. z o.o.*	Polska	zarządzanie nieruchomościami	100%	100%	PLN
Amica Handel i Marketing Sp. z o.o.	Polska	usługi marketingowo-promocyjne	100%	100%	PLN
Marcelin Management Sp. z o.o.	Polska	usługi hotelowo - gastronomiczne oraz zarządzanie nieruchomościami	100%	100%	PLN
Hansa Ukraina OOO	Ukraina	działalność handlowa	100%	100%	UAH
Amica Electrodomesticos S.L.	Hiszpania	działalność handlowa	100%	100%	EUR
THE CDA GROUP LIMITED	Wielka Brytania	działalność handlowa	100%	100%	GBP
Profi Enamel Sp. z o.o.	Polska	działalność produkcyjna	100%	100%	PLN
Sideme S.A.	Francja	działalność handlowa	95%	95%	EUR
Sidepar**	Francja	Działalność serwisowa	95%	95%	EUR

* Spółki Nowe Centrum sp. z o.o. oraz Nova Panorama Sp. Z o.o. są podmiotami zależnymi Marcelin Management Sp. Z o.o.

**Spółka Sidepar jest spółką zależną Sideme S.A.

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie przeprowadzono transakcji, które miałyby wpływ na reorganizację Grupy Kapitałowej.

Czas trwania Spółki dominującej oraz wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jednostek objętych konsolidacją jest nieoznaczony.

Grupa posiada 80% udziałów w Spółce Inteco Business Solution Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce oraz 95 % akcji w Spółce Sideme S.A. z siedzibą we Francji.

Informacje dotyczące kapitału przypisanego udziałom niedającym kontroli zostały zawarte w pkt. 31.3.

5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2018 (wraz z danymi porównawczymi) zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki dominującej dnia 28 marca 2019.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (dalej „MSSF”), zatwierdzonymi przez Unię Europejską, obowiązującymi dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku.

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF. Pozostałe sprawozdania Spółek są sporządzane zgodnie z zasadami zawartymi w MSSF.

Walutą funkcjonalną Spółki dominującej oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, a wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach PLN. Sprawozdania finansowe Spółek zagranicznych dla celów konsolidacji przeliczane są na walutę polską według zasad zaprezentowanych poniżej w zasadach rachunkowości.

Grupa stosuje metodę konsolidacji bezpośredniej i tym samym stosuje sposób rozliczania zysków lub strat z przeliczenia, który jest zgodny z tą metodą.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

7.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Wartość odzyskiwana zapasów

Cena nabycia lub koszt wytworzenia zapasów mogą nie być możliwe do odzyskania, jeśli zapasy uległy uszkodzeniu, słabo rotują albo ceny sprzedaży spadły poniżej ceny ich nabycia/kosztu wytworzenia. Grupa posiada procedurę cokwartalnej analizy wyżej wymienionych przypadków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Instrumenty pochodne zawarte przez Grupę zostały wycenione w ich wartości godziwej metodą ekspercką, z wykorzystaniem własnych narzędzi kalkulacji tej wartości. Na dzień bilansowy Grupa dokonała porównania wartości godziwej instrumentów ujętej w księgach z wyceną dostarczoną przez banki, w uwzględnieniu rynkowych poziomów kursów walut oraz stopy procentowej. Nie zanotowano znaczących różnic. Grupa w ramach dokonywania szacunków związanych z rachunkowością zabezpieczeń dokonuje wyceny instrumentów oraz ocenia założenia dotyczące przepływów, które będą zabezpieczone.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne, z tytułu świadczeń pracowniczych, na bonusy i usługi marketingowe

Rezerwy na naprawy gwarancyjne, świadczenia pracownicze, bonusy oraz usługi marketingowe aktualizowane są w okresach kwartalnych z wykorzystaniem własnych narzędzi analitycznych. Wszystkie wymogi w zakresie stanu rezerw zostały uwzględnione w księgach Grupy.

Stawki amortyzacyjne

Grupa przeprowadziła coroczny proces aktualizacji stawek amortyzacyjnych dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych w oparciu o analizę okresu ekonomicznej użyteczności. Nie zanotowano znaczących różnic pomiędzy dotychczasowymi, a zweryfikowanymi okresami ekonomicznej użyteczności. Dokonana weryfikacja nie dała podstaw do dokonania dodatkowych odpisów amortyzacyjnych poza wynikającymi z zastosowanych okresów ekonomicznej użyteczności.

Odpisy na należności oraz pożyczki

Grupa stosuje model oceny strat kredytowych. Dokonuje oceny należności oraz pożyczek wymagających utworzenia odpisu aktualizującego ich wartość. Ocena opiera się m.in. na sytuacji finansowej dłużnika.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Założenie to opiera się na prognozie wyników oraz analizie historycznej. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że aktywo nie będzie rozliczone w całości lub w części. W zakresie aktywów związanych z SSE ocenie podlega również liczba zatrudnionych zgodnie z założeniami z zezwolenia strefowego.

7.2. Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą narzędzia używanego wewnątrz Grupy. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie nr 26.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń w zakresie terminu realizacji i wysokiego prawdopodobieństwa pozycji zabezpieczonej oraz pomiaru efektywności Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie nr 43. Grupa posługuje się profesjonalnym osądem uwzględniając czynniki zewnętrzne wynikające z kursów walutowych i stóp procentowych, których wartości przyjęto zgodnie ze stanem na dzień bilansowy. Pomiar efektywności oraz terminy realizacji zostały przyjęte zgodnie z ustalonymi budżetami na rok 2019.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Okres ekonomicznej użyteczności jest uzależniony od intensywności użytkowania oraz cech produkcyjnych danego składnika. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość firmy

Wartość firmy ujmowana jest początkowo zgodnie z MSSF 3. Wartości firmy nie amortyzuje się, zamiast tego corocznie przeprowadzany jest test na utratę wartości zgodnie z MSR 36. Informacja na temat przeprowadzonych testów została przedstawiona w nocie nr 23.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Podstawą do oszacowania rezerwy na przyszłe naprawy gwarancyjne są: okres objęcia gwarancją, historyczny jednostkowy koszt naprawy, szacowana wadliwość wyrobów, średni udział kosztu części zamiennych w koszcie naprawy. Wartość wymienionych wyżej zmiennych poza okresem gwarancji może ulec zmianie w przyszłych okresach, wpływające jednocześnie na wysokość rezerwy. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych zmiennych aby rezerwa odzwierciedlała realne zobowiązanie Grupy z tytułu obowiązku dokonania napraw gwarancyjnych.

Rezerwy na bonusy

Grupa na podstawie zawartych umów z klientami szacuje wartości bonusów przysługujących odbiorcom towarów i produktów. Wartości te są wyliczone i ujmowane w księgach. Odwrócenie naliczonych rezerw z tytułu bonusów następuje w momencie rozliczenia poszczególnych okresów. Na dzień bilansowy wartości bonusów dla klientów opisuje nota nr 32.3.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Grupa na dzień bilansowy dokonuje oceny wartości aktywów trwałych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym i ustala ewentualne odpisy dotyczące utraty ich wartości. Ocena wartości aktywów trwałych dokonywana jest z uwzględnieniem wartości końcowych oraz szacowanych kosztów demontażu, przemieszczenia oraz renowacji pozycji rzeczowych aktywów trwałych. Ocena wartości ewentualnych odpisów uwzględnia wykorzystanie składników aktywów w działalności Grupy. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania, do których zaliczają się m.in. znaki towarowe nie są amortyzowane, lecz corocznie są poddawane testom na utratę wartości.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

Grupa na dzień bilansowy dokonuje kontroli w zakresie rotacji zapasów oraz różnicy w zakresie ceny ewidencyjnej i możliwej ceny sprzedaży dotyczących zapasów i kwartalnie ustala odpisy aktualizujące wartość zgodnie z przyjętymi wewnątrznie zasadami. Ocena wartości ewentualnych odpisów uwzględnia poziom sprzedaży, a więc aktualny popyt klientów na towary i produkty Grupy.

Odpisy aktualizujące wartość posiadanych udziałów oraz pożyczek

Grupa dokonuje oceny wystąpienia przesłanek trwałej utraty wartości posiadanych udziałów w Spółkach zależnych. W przypadku wystąpienia przesłanek wykonywany jest test trwałej utraty wartości. W przypadku gdy wartość odzyskiwalna aktywa jest niższa od jego wartości księgowej Grupa ujmuje w księgach odpis aktualizujący równy różnicy pomiędzy wartością odzyskiwalną, a wartością księgową aktywa. Ocena utraty wartości dla pożyczek jest oparta na modelu szacowania strat kredytowych.

8. Zmiany stosowanych standardów lub interpretacji

Zmiany standardów lub interpretacji obowiązujące i zastosowane przez Grupę od 2018 roku.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Nowy standard zastąpił dotychczasowy MSR 39. Zmiany wprowadzone przez standard w rachunkowości instrumentów finansowych obejmują przede wszystkim:

- inne kategorie aktywów finansowych, od których uzależniona jest metoda wyceny aktywów:
 - wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
 - wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
 - wyceniane w wartości godziwej przez wynik (z opcją ujęcia skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach dla instrumentów kapitałowych);

przydział aktywów do kategorii dokonywany jest w zależności od modelu biznesowego odnoszącego się do danego składnika aktywów oraz charakteru przepływów z niego,

 - nowe zasady rachunkowości zabezpieczeń odzwierciedlające w większym stopniu zarządzanie ryzykiem, zwiększające możliwość wyznaczenia instrumentów jako pozycje zabezpieczające oraz likwidujące sztywne zasady wyznaczania efektywności w przedziale 80-125%,
 - nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na przewidywanych stratach i powodujący konieczność szybszego ujmowania kosztów w wyniku finansowym; ujęcie straty z tytułu utraty wartości według dotychczasowych zasad następowało dopiero, gdy wystąpiły obiektywne dowody utraty wartości, takie jak znaczące trudności finansowe dłużnika lub niedotrzymanie warunków umowy, np. opóźnienie w spłacie; nowy model zakłada, że już od momentu ujęcia aktywa finansowego jednostka szacuje oczekiwane straty kredytowe za pomocą 3-stopniowego modelu opartego na zmianach ryzyka kredytowego; standard przewiduje uproszczenia m.in. dla należności handlowych i aktywów z tytułu umowy.

Grupa podjęła decyzję, że zastosowanie MSSF 9 w zakresie klasyfikacji i wyceny odbędzie się retrospektywnie bez korekty danych porównawczych ze względu na to, że nie byłoby to możliwe bez wykorzystania wiedzy pozyskanej post factum. Skutki wdrożenia standardu zostały ujęte jako zmiana bilansu otwarcia zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Do tej pory Grupa posiadała wyłącznie aktywa zakwalifikowane do kategorii „pożyczki i należności” oraz „instrumenty pochodne” będące jak i niebędące zabezpieczeniem zakwalifikowane do kategorii „aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik”. Grupa przeprowadziła testy SPPI, zgodnie z którymi instrumenty te zakwalifikowała jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie, ponieważ przepływy pieniężne wynikające z zawieranych umów obejmują wyłącznie płatności kapitału i odsetek. Pozostałe aktywa tj. „instrumenty finansowe” nieobjęte polityką zabezpieczeń są wyceniane w wartości godziwej przez wynik.

Zmiana kategorii nie wpłynęła na wartość aktywów Grupy oraz jej wynik finansowy. Kategorie zobowiązań finansowych nie zmieniły się.

Na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 kategorie i wartości bilansowe poszczególnych klas aktywów finansowych i zobowiązań finansowych były następujące:

1.1.2018 (w tys. PLN)	MSR 39	MSSF 9			Wpływ zmiany	
		Wartość godziwa wyceniana przez:				
		Zamortyzowany koszt	Wynik	Pozostałe całkowite dochody		Razem
<i>Należności handlowe</i>	514 217	512 901	0	0	512 901	-1 316
Wartość brutto	535 397	535 397			535 397	0
Odpisy aktualizujące	-21 180	-22 496	0	0	-22 496	1 316
<i>Pożyczki udzielone</i>	12 031	12 031	0	0	12 031	0
Wartość brutto	12 031	12 031			12 031	0
Odpisy aktualizujące	0	0	0	0	0	0
<i>Instrumenty pochodne poza polityką zabezpieczeń</i>	354	0	354	0	354	0
Wartość brutto	354		354		354	0
Odpisy aktualizujące	0	0	0	0	0	0
<i>Środki pieniężne</i>	91 555	91 555			91 555	0
Aktywa finansowe	618 157	616 487	354	0	616 841	-1 316

1.1.2018 (w tys. PLN)	MSR 39	MSSF 9			Wpływ zmiany	
		Wartość godziwa wyceniana przez:				
		Zamortyzowany koszt	Wynik	Pozostałe całkowite dochody		Razem
<i>Kredyty bankowe</i>	271 665	271 665			271 665	0
<i>Zobowiązania handlowe</i>	397 581	397 581			397 581	0
<i>Instrumenty pochodne poza polityką zabezpieczeń</i>	148		148		148	0
Zobowiązania finansowe	669 394	669 246	148	0	669 394	0

Wpływ zastosowania MSSF 9 na kapitał własny

1.1.2018 (w tys. PLN)	Skumulowane pozostałe całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
<i>Korekta odpisów aktualizujących dla aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie dla:</i>			-1 316
Należności		-1 316	
Pożyczki		0	
<i>Przeliczenie zamortyzowanego kosztu dla zadłużenia</i>		0	
Razem	0	-1 316	-1 316

W rachunkowości zabezpieczeń, analiza zmian nie wpłynęła na zmianę metody wyceny instrumentów zabezpieczanych. W części, w jakiej dany instrument zabezpieczający stanowi efektywne zabezpieczenie, zmiana wartości godziwej instrumentu ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach i kumulowana w kapitale z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne. Nieefektywną część zabezpieczenia ujmuje się niezwłocznie w wyniku finansowym.

Szczegółowe dane w zakresie instrumentów pochodnych spełniających politykę zabezpieczeń zaprezentowana jest w nocie 42.

W przypadku wszystkich klas aktywów i zobowiązań finansowych zmiana kategorii wyceny w związku z pierwszym zastosowaniem MSSF 9 w dniu 1 stycznia 2018 roku następowała bez zmiany wartości bilansowej, za wyjątkiem skutków zastosowania nowego modelu szacowania oczekiwanych strat kredytowych w przypadku pozycji wskazanych w tabelach powyżej.

Na sprawozdanie finansowe Grupy wpłynęły istotnie zmiany sposobu szacowania strat z tytułu ryzyka kredytowego dotyczącego należności, które zgodnie z MSR 39 były skategoryzowane jako „należności i pożyczki”, a zgodnie z MSSF 9 są wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Grupa zbudowała model służący do szacowania oczekiwanych strat z portfela należności. Dla należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z umowy zastosowano uproszczoną wersję modelu zakładającą kalkulację straty dla całego życia instrumentu. Model dotyczący pozostałych aktywów zakłada dla instrumentów, dla których wzrost ryzyka kredytowego od pierwszego ujęcia nie był znaczący lub ryzyko jest niskie, ujęcie w pierwszej kolejności strat z niewykonania zobowiązania dla okresu kolejnych 12 miesięcy. Grupa przyjęła, że znaczący wzrost ryzyka następuje m.in. gdy przeterminowanie płatności przekracza 30 dni. Jeśli wzrost ryzyka kredytowego był znaczny, ujmuje się straty odpowiednie dla całego życia instrumentu. Grupa przyjmuje, że niewykonanie zobowiązania następuje, gdy przeterminowanie wynosi powyżej 180 dni lub wystąpiły inne okoliczności na to wskazujące. Warunek ten został przyjęty na podstawie przeprowadzonej analizy historycznej.

Grupa dokonała zestawienia wartości odpisów z tytułu utraty wartości ustalonych zgodnie z MSR 39 i rezerw utworzonych zgodnie z MSR 37 z odpisami z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oszacowanych zgodnie z MSSF 9 na dzień jego pierwszego zastosowania. Dla poszczególnych klas aktywów finansowych w podziale na kategorie wyceny informacje te prezentują się następująco:

Na dzień 31 grudnia 2017 roku odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług (kategoria aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie według MSSF 9 i pożyczek i należności zgodnie z MSR 39) wynosił **22.496 tys. PLN**. Korekta wprowadzona do wartości należności oraz zysków zatrzymanych na 1 stycznia 2018 roku wyniosła **1.316 tys. PLN**, co skutkowało zwiększeniem wartości odpisu aktualizującego do kwoty **23.812 tys. PLN**. Na dzień 31 grudnia 2018 roku odpisy aktualizujące należności były niższe o **275 tys. PLN** niż gdyby były dokonywane według dotychczasowych zasad.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku odpis aktualizujący należności z tytułu pożyczek (kategoria aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie według MSSF 9 i pożyczek i należności zgodnie z MSR 39) wynosił zero złotych.

Grupa oceniła również, czy otwarte powiązania zabezpieczające spełniają zasady określone w nowym standardzie i uznała, że wszystkie kwalifikują się do stosowania rachunkowości zabezpieczeń również według MSSF 9. Wymogi MSSF 9 w odniesieniu do rachunkowości zabezpieczeń zostały zastosowane prospektywnie. Grupa traktowała i traktuje jako zabezpieczenie całą wartość instrumentów pochodnych. Zastosowanie nowego standardu nie wpłynęło na wartość aktywów, zobowiązań, wyniku ani kapitału własnego Grupy.

Pozycje jednostkowego sprawozdania z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów Grupa dostosowała do wymogów MSSF 9 w zakresie kwalifikowania instrumentów finansowych do kategorii oraz w zakresie ujmowania skutków rachunkowości zabezpieczeń, pozostawiając jednocześnie pozycje wykorzystywane w roku 2017 zgodnie z wymogami MSR 39.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Nowy standard zastąpił dotychczasowe MSR 11 i MSR 18 oraz związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami za wyjątkiem umów wyłączonych z zakresu MSSF 15, w tym umów uregulowanych zapisami innych standardów. Nowy MSSF 15 zapewnia jeden spójny 5-stopniowy model ujmowania przychodów obejmujący następujące kroki:

- identyfikacja umowy z klientem,
- identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia wynikających z umowy,
- określenie ceny,
- przypisanie ceny do zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęcie przychodu po wypełnieniu lub podczas wypełniania zobowiązań do wykonania świadczenia.

Nowy model uzależnia ujęcie przychodu od uzyskania przez klienta kontroli nad dobrem lub usługą.

Ponadto standard wprowadził dodatkowe wymogi ujawniania informacji oraz wskazówki dotyczące następujących szczegółowych kwestii:

- łączenie kilku umów,
- zmiany umowy,
- metody pomiaru wypełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia,
- cena zmienna,
- prawa zwrotu,
- gwarancje,
- relacja zleceniodawca – pośrednik,
- opcje nabycia kolejnych dóbr lub usług,
- bezzwrotne opłaty płatne z góry,
- licencje i tantiemy,
- umowy odkupu,
- umowy komisji,
- sprzedaż ze wstrzymaną dostawą,
- komponenty finansowe wbudowane w umowy z klientami (płatność odroczone lub płatność z góry),
- wynagrodzenia niepieniężne,
- koszty umowy, w tym koszty pozyskania umowy.

Grupa dokonała analizy wpływu standardu na sprawozdanie finansowe. Jej wyniki wskazują na to, że polityka rachunkowości w zakresie ujęcia przychodów nie ulega zmianie w związku z tym nie wpływa istotnie na wyniki finansowe Grupy.

Podczas analizy Grupa nie zidentyfikowała m.in. poniższych zdarzeń, które skutkowałyby zmianą zasad rachunkowości wg MSSF 15:

- Grupa nie ponosi początkowych kosztów przygotowania do wykonania kontraktu,
- nie występują istotne wartości odrębnych gwarancji poza standardowe umowy sprzedaży,
- aneksy umów nie stanowią odrębnych zobowiązań Grupy,
- nie występują kontrakty identyfikowane jako odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia,
- nie występują umowy o usługi budowlane.

MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”

Rada MSR uregulowała trzy kwestie:

- sposób ujmowania w wycenie programu regulowanego w środkach pieniężnych warunków innych niż warunki nabywania uprawnień,
- klasyfikacja płatności akcjami w przypadku, gdy jednostka jest zobowiązana pobrać podatek od pracownika,
- modyfikacja programu, która skutkuje zmianą z programu rozliczanego w środkach pieniężnych na program rozliczany w instrumentach kapitałowych.

MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”

W związku z wejściem w życie w 2018 roku nowego standardu dotyczącego instrumentów finansowych (MSSF 9) Rada MSR wprowadziła przejściowe (do czasu wejścia w życie nowego MSSF 17) zasady stosowania nowych zasad rachunkowości instrumentów w sprawozdaniach finansowych ubezpieczycieli. W przeciwnym wypadku ich wyniki byłyby narażone na sporą zmienność.

Zaproponowano dwa alternatywne podejścia:

- korygowanie zmienności powodowanej przez MSSF 9 dla niektórych aktywów poprzez odrębną pozycję w sprawozdaniu z wyniku i innych dochodów całkowitych,
- zwolnienie ze stosowania MSSF 9 do czasu wejścia w życie nowego standardu dotyczącego ubezpieczeń (lub roku 2021).

Zmiana standardu nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy ze względu na to, że nie prowadzi ona działalności ubezpieczeniowej. Zmiany obowiązują w momencie zastosowania MSSF 9.

Zmiany MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmiany wynikające z „Projektu corocznych poprawek: cykl 2014-2016”, w ramach których doprecyzowano, że w sytuacjach, gdy MSR 28 dopuszcza wycenę inwestycji albo metodą praw własności albo w wartości godziwej (przez organizacje zarządzające

kapitałem wysokiego ryzyka, fundusze wzajemne itd. lub udziały w jednostkach inwestycyjnych), wyboru tego można dokonać odrębnie dla każdej z takich inwestycji.

Grupa nie posiada inwestycji w jednostkach stowarzyszonych, w związku z czym opisana zmiana nie miała wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe.

Zmiana MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”

Zmiana doprecyzowuje zasady, według których nieruchomość jest przeklasyfikowywana do lub z kategorii nieruchomości inwestycyjnych z lub do środków trwałych bądź zapasów.

Przed wszystkim zmiana klasyfikacji następuje, gdy zmieni się sposób użytkowania i zmiana ta musi być udowodniona. Standard wprost mówi, że zmiana intencji zarządu sama w sobie nie jest wystarczająca.

Zmianę standardu należy zastosować do wszystkich zmian w użytkowaniu, które nastąpią po wejściu w życie zmiany do standardu oraz do wszystkich nieruchomości inwestycyjnych posiadanych na dzień wejścia w życie zmiany standardu.

Nowa KIMSF 22 „Transakcje walutowe i zaliczki”

Interpretacja określa, jaki kurs należy stosować w przypadku sprzedaży lub zakupu w walucie obcej, które poprzedzone są otrzymaniem lub uiszczeniem zaliczki w tej walucie. Zgodnie z nową interpretacją zaliczkę na dzień jej zapłaty należy ująć po kursie na ten dzień. Następnie w momencie ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu osiąganego w walucie lub kosztu lub zakupionego składnika aktywów należy je ująć po kursie z dnia ujęcia zaliczki, a nie po kursie z dnia, gdy został ujęty przychód lub koszt lub składnik aktywów.

Grupa nie dokonuje istotnych transakcji będących przedmiotem Interpretacji, w związku z czym jej wejście w życie nie miało istotnego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Opublikowane standardy i interpretacje, które nie weszły w życie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i ich wpływ na sprawozdanie Grupy.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego zostały opublikowane nowe lub znowelizowane standardy i interpretacje, obowiązujące dla okresów rocznych następujących po 2018 roku:

Lista obejmuje również zmiany, standardy i interpretacje opublikowane ale niezaakceptowane jeszcze przez Unię Europejską.

Nowy MSSF 16 „Leasing”

Nowy standard regulujący umowy leasingu (w tym umowy najmu i dzierżawy) zawiera nową definicję leasingu.

Znaczące zmiany dotyczą leasingobiorców: standard wymaga ujęcia w bilansie dla każdej umowy leasingowej wartości „prawa do korzystania ze składnika aktywów” i analogicznego zobowiązania finansowego. Prawo do korzystania z aktywów jest następnie amortyzowane, natomiast zobowiązanie wyceniane w zamortyzowanym koszcie. W określonych sytuacjach wskazanych w standardzie zobowiązanie z tytułu leasingu podlega aktualizacji wyceny, której skutki co do zasady ujmowane są jako korekta wartości prawa do korzystania z aktywów.

Przewidziano uproszczenia dla umów krótkoterminowych (do 12 miesięcy) i aktywów o niskiej wartości.

Podejście księgowe do leasingów od strony leasingodawcy jest zbliżone do zasad określonych w dotychczasowym MSR 17.

MSSF 16 wymaga dokonywania szerszego zakresu ujawnień w porównaniu do wymogów MSR 17 (dotyczy to zarówno leasingobiorcy, jak i leasingodawcy). Nowy standard zakłada możliwość zastosowania zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego oraz pewnych praktycznych rozwiązań w ramach przepisów przejściowych.

Grupa planuje wdrożenie MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanej metody retrospektywnej, tj. bez przekształcania danych porównawczych, z ujęciem łącznego efektu pierwszego zastosowania standardu jako korekty bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

Grupa szacuje, że nowy standard będzie miał istotny wpływ na jej sprawozdanie finansowe. Na koniec 2018 roku Grupa jest leasingobiorcą w 66 umowach leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy zawartych na okresy od 1 do 13 lat. Wartość szacunku Grupy na dzień 31 grudnia 2018 wpływająca na aktywa trwałe oraz na zobowiązania finansowe to około 30.000 tys. PLN.

Grupa zamierza stosować do kalkulacji współczynniki dyskontujące zaprezentowane w tabeli poniżej:

Waluta	Stopa dyskontowa
PLN	2,22%
EUR	1,14%
NOK	2,78%
DKK	1,20%
SEK	1,43%
GBP	2,41%
RUB	10,09%
CZK	3,51%
UAH	21,75%

Ponadto Grupa zamierza zastosować następujące dopuszczone przez standard rozwiązania praktyczne:

- o na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 Grupa nie będzie dokonywać ponownej oceny, czy dana umowa jest leasingiem lub czy zawiera leasing;
- o Grupa zamierza zastosować standard wyłącznie do umów, które przed tym dniem zidentyfikowano jako leasingi zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4,
- o wartość prawa do korzystania z tytułu wszystkich umów sklasyfikowanych uprzednio przez Grupę jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17 na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 zostanie ustalona w kwocie zobowiązania z tytułu leasingu skorygowanego o opłaty i przedpłaty ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania,
- o umowy, których okres leasingu kończy się w 2019 roku, Grupa ujmuje jako koszty metodą liniową w okresie leasingu,
- o Grupa zamierza skorzystać ze zwolnienia dopuszczonego przez MSSF 16

W przyszłości Grupa dla umów wymagających zastosowania MSSF 16 będzie prezentować w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prawa w poszczególnych pozycjach środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, a zobowiązania w pozycji zobowiązań z tytułu leasingu w podziale na część krótkoterminowa i długoterminową.

Grupa oszacowała, że nie wystąpi efekt pierwszego zastosowania standardu na zyski zatrzymane na dzień pierwszego zastosowania.

Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.

Nowa KIMSF 23 „Niepewność co do traktowania podatkowego dochodu”

Interpretacja do MSR 12 „Podatek dochodowy” rozstrzyga podejście do sytuacji, gdy interpretacja przepisów ws. podatku dochodowego nie jest jednoznaczna i nie można definitywnie przyjąć, jakie rozwiązanie zostanie zaakceptowane przez organy podatkowe, w tym sądy. Kierownictwo powinno w pierwszej kolejności ocenić, czy jego interpretacja zostanie prawdopodobnie zaakceptowana przez organy podatkowe. Jeśli tak, należy przyjąć do sporządzania sprawozdania finansowego taką interpretację. Jeśli nie, należy uwzględnić niepewność kwot związanych z podatkiem dochodowym metodą wartości najbardziej prawdopodobnej lub wartości oczekiwanej. Grupa powinna ocenić ewentualne zmiany faktów i okoliczności wpływające na ustaloną wartość. Jeśli wartość podlega korekcie, traktuje się ją jako zmianę szacunku zgodnie z MSR 8.

Grupa szacuje, że nowa interpretacja nie będzie miała istotnego wpływu na jej sprawozdanie finansowe, gdyż nie przeprowadza transakcji, których zmiany dotyczą.

Zmiana MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmiana standardu uściśla, że do instrumentów finansowych innych, niż wyceniane metodą praw własności, w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach należy stosować MSSF 9 nawet jeśli instrumenty te stanowią element inwestycji netto w takiej jednostce.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe, ponieważ nie posiada takich instrumentów finansowych.

Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.

Zmiany MSR 12 „Podatek dochodowy”, MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”, MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” i MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”

Mniejsze poprawki do standardów, wprowadzane w ramach corocznych zmian do standardów (cykl 2015 – 2017):

MSR 12: Rada MSR uściśliła sposób ujmowania podatku dochodowego będącego konsekwencją dywidend. Podatek ujmowany jest w momencie ujęcia zobowiązania do wypłaty dywidendy jako obciążenie wyniku lub pozostałych całkowitych dochodów lub kapitałów w zależności od tego, gdzie ujęto przeszłe transakcje, które wygenerowały wynik.

MSR 23: Doprecyzowano, że zadłużenie pierwotnie przeznaczone na finansowanie składnika aktywów, który został już ukończony, zostaje zaliczone do zadłużenia ogólnego, którego koszt może być później kapitalizowany w wartości innych aktywów.

MSSF 3: Rada MSR doprecyzowała, że zasady dotyczące rozliczania połączenia przedsięwzięć realizowanego etapami, w tym konieczność wyceny udziałów, dotyczą również posiadanych wcześniej udziałów we wspólnych działalnościach.

MSSF 11: Rada doprecyzowała, że wspólnik wspólnej działalności, niesprawujący wspólnej kontroli, w sytuacji, gdy uzyska wspólną kontrolę nad wspólną działalnością będącą przedsięwzięciem, nie powinien ponownie wyceniać udziałów w tej wspólnej działalności.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe w sposób istotny, ponieważ:

- Grupa nie jest stroną transakcji będących przedmiotem zmiany MSR 12,
- wszystkie dostosowania składnika aktywów o istotnej wartości są finansowane przez spółkę ze środków pozyskiwanych z zewnątrz specjalnie w tym celu,
- Grupa nie prowadzi wspólnej działalności w rozumieniu MSSF 11.

Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.

Nowy MSSF 17 „Insurance Contracts”

Nowy standard regulujący ujęcie, wycenę, prezentację i ujawnienia dotyczące umów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Standard zastępuje dotychczasowy MSSF 4.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe, ponieważ nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej.

Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później.

Zmiana MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Zgodnie z wprowadzoną zmianą jeśli składnik aktywów lub zobowiązanie netto z tytułu programu określonych świadczeń są ponownie wyceniane w wyniku zmian, ograniczenia lub rozliczenia, jednostka powinna:

- ustalić koszty bieżącego zatrudnienia i odsetki netto za okres po ponownej wycenie stosując założenia wykorzystane przy ponownej wycenie oraz
- określić odsetki netto za pozostały okres na podstawie przecenionego aktywa lub zobowiązania netto.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie istotnie na jej sprawozdania finansowe.

Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.

Zmiana MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Zmiana polega na wprowadzeniu nowej definicji pojęcia „istotny” (w odniesieniu do pominięcia lub zniekształcenia w sprawozdaniu finansowym). Dotychczasowa definicja zawarta w MSR 1 i MSR 8 różniła się od zawartej w Założeniach Koncepcyjnych Sprawozdawczości Finansowej, co mogło powodować trudności w dokonywaniu osądów przez jednostki sporządzające sprawozdania finansowe. Zmiana spowoduje ujednoczenie definicji we wszystkich obowiązujących MSR i MSSF.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe, ponieważ dotychczas dokonywane osądy w zakresie istotności były zbliżone z tymi, jakie byłyby dokonywane przy zastosowaniu nowej definicji.

Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później.

Zmiana MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”

Zmiana dotyczy definicji przedsięwzięcia i obejmuje przede wszystkim następujące kwestie:

- precyzuje, że przejęty zespół aktywów i działań, aby być traktowanym jako przedsięwzięcie, musi obejmować również wkład i istotne procesy, które wspólnie w istotny sposób uczestniczyć będą w wypracowaniu zwrotu,
- zawęża definicję zwrotu, a tym samym również przedsięwzięcia, skupiając się na dobrach i usługach dostarczanych odbiorcom, usuwając z definicji odniesienie do zwrotu w formie obniżenia kosztów,

- dodaje wytyczne i przykłady ilustrujące w celu ułatwienia dokonywania oceny, czy w ramach połączenia został przejęty istotny proces,
- pomija dokonywanie oceny, czy istnieje możliwość zastąpienia brakujących wkładu lub procesu i kontynuowania operowania przedsięwzięciem w celu uzyskiwania zwrotu oraz
- dodaje opcjonalną możliwość przeprowadzenia uproszczonej oceny, mającej na celu wykluczenie, że przejęty zestaw działań i aktywów jest przedsięwzięciem.

Zmiana obowiązuje dla połączeń przedsięwzięć dla których dzień przejęcia przypada w ciągu pierwszego rocznego okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 roku lub później oraz dla transakcji nabycia aktywów, które wystąpiły w tym okresie sprawozdawczym lub później. W związku z tym zmiana nie wpłynie na sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa zamierza wdrożyć powyższe regulacje w terminach przewidzianych do zastosowania przez standardy lub interpretacje.

10. zmiana szacunków

Ujawnienia dotyczące zmiany szacunków zostały przedstawione w odpowiednich notach tego sprawozdania.

11. Zmiany prezentacyjne

W wyniku zmian dotyczących prezentacji poszczególnych składników sprawozdania oraz ich wyceny dotyczących poprzednich okresów sprawozdawczych Grupa prezentuje poniżej zestawienie korekt, które przekształcają dane porównawcze dotyczące prezentowanego poprzedniego okresu, w którym skorygowano wartości według obecnego klucza alokacji. Przekształcenia odnoszą się do Rachunku przepływów pieniężnych oraz bilansu.

Zmiany dotyczące 2017 roku	Przed przekształceniem	Korekta	Tytuł przekształcenia	Po przekształceniu
Rachunek przepływów pieniężnych				
Działalność operacyjna /pozostałe	-12 118	-8 108	zmiana prezentacji pożyczek udzielonych i otrzymanych	-20 226
Działalność inwestycyjna/Spłata udzielonych pożyczek	2 835	12 385		15 220
Działalność inwestycyjna/Udzielenie pożyczek	-1 500	-4 277		-5 777

12. Istotne zasady rachunkowości

12.1. Prezentacja Sprawozdań finansowych

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe prezentowane jest zgodnie z MSR 1.

Skonsolidowane Sprawozdanie z całkowitych dochodów prezentowane jest w wariantcie kalkulacyjnym, natomiast Skonsolidowany rachunek z przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

W przypadku retrospektywnego wprowadzenia zmian zasad rachunkowości, prezentacji lub korekty błędów, Grupa prezentuje sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone dodatkowo na początek okresu porównawczego, jeżeli powyższe zmiany są istotne dla danych prezentowanych na początek okresu porównywalnego. W takiej sytuacji prezentacja not do trzeciego sprawozdania z sytuacji finansowej nie jest wymagana.

12.2. Segmenty operacyjne

Przy wyodrębnianiu segmentów operacyjnych Zarząd Grupy dominującej kieruje się liniami produktowymi, które reprezentują główne usługi oraz wyroby dostarczane przez Grupę. Każdy z segmentów jest zarządzany odrębnie w ramach danej linii produktowej, z uwagi na specyfikę świadczonych usług oraz wytwarzanych wyrobów wymagających odmiennych technologii, zasobów oraz podejścia do realizacji.

Zgodnie z MSSF 8 wyniki segmentów operacyjnych wynikają z wewnętrznych raportów weryfikowanych okresowo przez Zarząd Grupy dominującej (główny organ decyzyjny w Grupie Kapitałowej). Zarząd Grupy dominującej analizuje wyniki segmentów operacyjnych na poziomie zysku (straty) z działalności operacyjnej. Pomiar wyników segmentów operacyjnych stosowany w kalkulacjach zarządczych zbieżny jest z zasadami rachunkowości zastosowanymi przy sporządzaniu Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, za wyjątkiem następujących obszarów:

- utrata wartości aktywów – przy ustalaniu wyniku segmentu nie uwzględnia się opisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów trwałych, w tym również wartości firmy,

Przychody ze sprzedaży wykazane w Skonsolidowanym sprawozdaniu z wyniku nie różnią się od przychodów prezentowanych w ramach segmentów operacyjnych, za wyjątkiem przychodów nieprzypisanych do segmentów oraz wyłączeń konsolidacyjnych dotyczących transakcji pomiędzy segmentami.

Aktywa Grupy, których nie można bezpośrednio przypisać do działalności danego segmentu operacyjnego, nie są alokowane do aktywów segmentów operacyjnych.

12.3. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Grupy dominującej oraz sprawozdania finansowe Spółek, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę tj. Spółek zależnych, sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 roku. Przez kontrolę rozumie się zdolność wpływania na politykę finansową i operacyjną Grupy zależnej w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Sprawozdania finansowe Spółki dominującej oraz Spółek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, sporządza się na ten sam dzień bilansowy tj. na 31 grudnia. W przypadkach gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych Spółek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez Grupę z zasadami stosowanymi przez Grupę Kapitałową.

Wyłączeniu z konsolidacji mogą podlegać Grupy, których sprawozdania finansowe są nieistotne z punktu widzenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Inwestycje w Grupach zależnych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży ujmują się zgodnie z MSSF 5.

Spółki zależne obejmowane są konsolidacją metodą pełną.

Metoda konsolidacji pełnej polega na łączeniu sprawozdań finansowych Spółki dominującej oraz spółek zależnych poprzez zsumowanie, w pełnej wartości, poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów. W celu zaprezentowania Grupy Kapitałowej w taki sposób, jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą dokonuje się następujących wyłączeń:

- na moment nabycia kontroli ujmowana jest wartość firmy lub zysk z okazynego nabycia zgodnie z MSSF 3,
- określane są i prezentowane oddzielnie udziały niedające kontroli,
- salda rozliczeń między Spółkami Grupy Kapitałowej i transakcje (przychody, koszty, dywidendy) wyłącza się w całości,
- wyłączeniu podlegają zyski i straty z tytułu transakcji zawieranych wewnątrz Grupy Kapitałowej, które są ujęte w wartości bilansowej aktywów takich jak zapasy i środki trwałe. Straty z tytułu transakcji wewnątrz Grupy analizowane są pod kątem utraty wartości aktywów z perspektywy Grupy,
- ujmują się podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych wynikających z wyłączenia zysków i strat osiągniętych na transakcjach zawartych wewnątrz Grupy Kapitałowej (zgodnie z MSR 12).

Udziały niedające kontroli wykazywane są w odrębnej pozycji kapitałów własnych i reprezentują tę część dochodów całkowitych oraz aktywów netto Spółek zależnych, które przypadają na podmioty inne niż Spółki Grupy Kapitałowej. Grupa alokuje dochody całkowite spółek zależnych pomiędzy akcjonariuszy Spółki dominującej oraz podmioty niekontrolujące na podstawie ich udziału we własności.

Transakcje z podmiotami niekontrolującymi, które nie skutkują utratą kontroli przez Grupę dominującą, Grupa traktuje jak transakcje kapitałowe:

- sprzedaż częściowa udziałów na rzecz podmiotów niekontrolujących - różnica pomiędzy ceną sprzedaży a wartością bilansową aktywów netto spółki zależnej, przypadających na udziały sprzedane podmiotom niekontrolującym, ujmowana jest bezpośrednio w kapitale w pozycji zyski zatrzymane.
- nabycie udziałów od podmiotów niekontrolujących - różnica pomiędzy ceną nabycia a wartością bilansową aktywów netto nabytych od podmiotów niekontrolujących ujmowana jest bezpośrednio w kapitale w pozycji zyski zatrzymane.

12.4. Połączenia przedsięwzięć

Transakcje połączenia przedsięwzięć, wchodzące w zakres MSSF 3, rozliczane są metodą przejścia.

Na dzień objęcia kontroli aktywa i pasywa jednostki przejmowanej są wyceniane zasadniczo według wartości godziwej oraz zgodnie z MSSF 3 identyfikowane są aktywa i zobowiązania, bez względu na to czy były one ujawniane w sprawozdaniu finansowym przejmowanej jednostki przed przejściem.

Zapłata przekazana w zamian za kontrolę obejmuje wydane aktywa, zaciągnięte zobowiązania oraz wyemitowane instrumenty kapitałowe, wycenione w wartości godziwej na dzień przejścia. Elementem zapłaty jest również warunkowa zapłata, wyceniana w wartości godziwej na dzień przejścia. Koszty powiązane z przejściem (doradztwo, wyceny itp.) nie stanowią zapłaty za przejście, lecz ujmowane są w dacie poniesienia jako koszt.

Wartość firmy (zysk) kalkulowana jest jako różnica dwóch wartości:

- suma zapłaty przekazanej za kontrolę, udziałów niedających kontroli (wycenionych w proporcji do przejętych aktywów netto) oraz wartości godziwej pakietów udziałów (akcji) posiadanych w jednostce przejmowanej przed datą przejęcia oraz
- wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki.

Nadwyżka sumy skalkulowanej w sposób wskazany powyżej ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki jest ujmowana w aktywach Skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej jako wartość firmy. Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez przejmującego w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć. Po początkowym ujęciu wartość firmy zostaje wyceniona według ceny nabycia pomniejszonej o łączne odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku gdy w/w suma jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest niezwłocznie w wyniku. Grupa ujmuje zysk z przejęcia w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

12.5. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia w wartości godziwej instrumenty pochodne.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość).

Podsumowanie istotnych zasad i procedur rachunkowości dotyczących wyceny do wartości godziwej.

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych i Kontrolingu Spółki dominującej określa zasady i procedury dotyczące systematycznego wyceniania do wartości godziwej instrumentów pochodnych.

Otrzymane wyniki wyceny porównywane są z wyceną instrumentów przekazaną przez instytucje finansowe, a w przypadku znaczących różnic wdrażany jest proces wyjaśniający. Każda kwartalna zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych w okresie istnienia instrumentu pochodnego ujmowana jest w księgach rachunkowych.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Grupa ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom w hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

12.6. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotym polskim (PLN), który jest również walutą funkcjonalną Spółki dominującej.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż waluta funkcjonalna są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
HKD	0,4801	0,4455
CZK	0,1673	0,1632
EUR	4,3000	4,1709
DKK	0,5759	0,5602
RUB	0,0541	0,0604
USD	3,7597	3,4813
GBP	4,7895	4,7001
UAH	0,1357	0,1236

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są waluty podane w nocie nr 4.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Wartość firmy powstała na nabyciu podmiotu zagranicznego oraz wszelkie korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań na takim nabyciu są traktowane jako aktywa lub zobowiązania takiego podmiotu zagranicznego i przeliczane po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski obowiązującym na dzień bilansowy.

Średnie kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
HKD	0,4608	0,4849
CZK	0,1662	0,1617
EUR	4,2617	4,2583
DKK	0,5718	0,5725
RUB	0,0577	0,0648
USD	3,6117	3,7782
GBP	4,8168	4,8595
UAH	0,1329	0,1421

12.7. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres(lata)
Budynki i budowle	10 - 79
Maszyny i urządzenia techniczne	3 - 54
Środki transportu	2 -19
Komputery	1 - 4
Inwestycje w obcych środkach trwałych	2-10

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od kolejnego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

12.8. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomość inwestycyjna jest utrzymywana w posiadaniu ze względu na przychody z czynszów oraz/lub przyrost jej wartości i jest wyceniana w oparciu o model wartości godziwej.

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnej następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów przeprowadzenia transakcji. Na kolejne dni bilansowe nieruchomość inwestycyjna jest wyceniana w wartości godziwej, określonej przez niezależnego rzeczoznawcę z uwzględnieniem lokalizacji oraz charakteru nieruchomości oraz aktualnych warunków rynkowych.

Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w wyniku w okresie, w którym wystąpiły zmiany, w pozycji pozostałych przychodów lub kosztów operacyjnych.

Nieruchomość inwestycyjną usuwa się ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie jej zbycia lub trwałego wycofania z użytkowania, jeżeli nie oczekuje się uzyskania w przyszłości żadnych korzyści ekonomicznych.

12.9. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (grupy aktywów trwałych) są klasyfikowane przez Grupę jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w wyniku transakcji sprzedaży a nie poprzez dalsze użytkowanie. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy składnik aktywów (grupa aktywów) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży, z zachowaniem normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków sprzedaży, a wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Niektóre aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, takie jak aktywa finansowe oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wyceniane są według tych samych zasad rachunkowości, jakie były stosowane przez Grupę przed zaklasyfikowaniem do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży nie podlegają amortyzacji.

12.10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują znaki towarowe, patenty i licencje, oprogramowanie komputerowe, koszty prac rozwojowych oraz pozostałe wartości niematerialne, które spełniają kryteria ujęcia określone w MSR 38. W pozycji tej wykazywane są również wartości niematerialne, które nie zostały jeszcze oddane do użytkowania (wartości niematerialne w trakcie wytwarzania).

Wartości niematerialne na dzień bilansowy wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzowane są metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności. Okresy użytkowania poszczególnych wartości niematerialnych poddawane są corocznej weryfikacji, a w razie konieczności korygowane od początku następnego roku obrotowego.

Przewidywany okres użytkowania dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynosi:

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe	Inne - autorskie prawa majątkowe	Wartości niematerialne w realizacji
Okresy użytkowania	Nieokreślone.	Nieokreślone. Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	1 - 5 lat	4 - 11 lat	5 lat	-
Wykorzystana metoda amortyzacji	Wartości o nieokreślonym okresie użytkowania nie są amortyzowane ani przeliczane.	Wartości o nieokreślonym okresie użytkowania nie są amortyzowane ani przeliczane. Amortyzowane przez okres umowy (3 - 10 lat) - metodą liniową.	1 - 5 lat metodą liniową	4 - 11 lat metodą liniową	5 lat	-
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte i wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Nabyte	Nabyte i wewnętrznie wytworzone
Test na utratę wartości	Nieokreślony okres użytkowania - coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych - coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Nieokreślony okres użytkowania - coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych - coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie są amortyzowane, lecz corocznie są poddawane testom na utratę wartości. Posiadane przez Grupę wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania obejmują Wartość firmy oraz Znaki towarowe.

Koszty związane z utrzymaniem oprogramowania, ponoszone w okresach późniejszych, ujmowane są jako koszt okresu w momencie ich poniesienia.

Koszty prac badawczych są ujmowane w wyniku w momencie ich poniesienia.

Nakłady bezpośrednio związane z pracami rozwojowymi ujmowane są jako wartości niematerialne, tylko wtedy gdy spełnione są następujące kryteria: ukończenie składnika wartości niematerialnych jest wykonalne z technicznego punktu widzenia tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży, Grupa zamierza ukończyć składnik oraz użytkować go lub sprzedać, Grupa jest zdolna do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych, składnik wartości niematerialnych będzie przynosił korzyści ekonomiczne, a Grupa potrafi tę korzyść udowodnić m.in. poprzez istnienie rynku lub użyteczność składnika dla potrzeb Grupy, dostępne są środki techniczne, finansowe i inne niezbędne do ukończenia prac rozwojowych w celu sprzedaży lub użytkowania składnika, nakłady poniesione w trakcie prac rozwojowych można wiarygodnie wycenić i przyporządkować do danego składnika wartości niematerialnych.

Nakłady ponoszone na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Ocena przyszłych korzyści odbywa się na podstawie zasad określonych w MSR 36.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, zgodnie z którym składniki aktywów są ujmowane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikłe ze zbycia wartości niematerialnych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych wartości niematerialnych i są ujmowane w wyniku w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych.

12.10.1. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości, która koryguje koszty odsetek.

Powyższe zasady Grupa stosuje prospektywnie począwszy od 1 stycznia 2009 roku.

12.10.2. Wartość firmy

Wartość firmy ujmowana jest początkowo zgodnie z MSSF 3 (patrz wyżej podpunkt dotyczący połączeń jednostek gospodarczych). Wartości firmy nie amortyzuje się, zamiast tego corocznie przeprowadzany jest test na utratę wartości zgodnie z MSR 36 (patrz podpunkt dotyczący utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych).

12.11. Leasing

Grupa jako leasingobiorca:

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

12.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Corocznemu testowi na utratę wartości podlegają następujące składniki aktywów:

- wartość firmy, przy czym po raz pierwszy test na utratę wartości przeprowadza się do końca okresu, w którym miało miejsce połączenie,
- wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz
- wartości niematerialne, które jeszcze nie są użytkowane.

W odniesieniu do pozostałych składników wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych dokonywana jest ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. W razie stwierdzenia, że jakieś zdarzenia lub okoliczności mogą wskazywać na trudność w odzyskaniu wartości bilansowej danego składnika aktywów, przeprowadzany jest test na utratę wartości.

Dla potrzeb przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywa grupowane są na najniższym poziomie, na jakim generują przepływy pieniężne niezależnie od innych aktywów lub grup aktywów (tzw. ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne). Składniki aktywów samodzielnie generujące przepływy pieniężne testowane są indywidualnie.

Wartość firmy jest alokowana do tych ośrodków wypracowujących środki pieniężne, z których oczekuje się korzyści synergii wynikających z połączenia jednostek gospodarczych, przy czym ośrodkami wypracowującymi przepływy pieniężne są co najmniej segmenty operacyjne.

Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których aktywa te należą, wówczas wartość bilansowa jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisywany jest do wartości firmy. Pozostała kwota odpisu obniża proporcjonalnie wartość bilansową aktywów wchodzących do ośrodka wypracowującego przepływy.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w wyniku w pozycji pozostałych kosztów operacyjnych.

Odpisy aktualizujące wartość firmy nie podlegają odwróceniu w kolejnych okresach. W przypadku pozostałych składników aktywów, na kolejne dni bilansowe oceniane są przesłanki wskazujące na możliwość odwrócenia odpisów aktualizujących. Odwrócenie odpisu ujmowane jest w wyniku w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

12.13. Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe oraz urata wartości

Zasady obowiązujące do dnia 31 grudnia 2017 roku:

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Zasady obowiązujące od 1 stycznia 2018 roku

Aktywa finansowe

Na dzień nabycia Spółka wycenia aktywa finansowe w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej uiszczonej zapłaty. Koszty transakcji Spółka włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów finansowych, poza kategorią

aktywów wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik. Wyjątkiem od tej zasady są należności z tytułu dostaw i usług, które Spółka wycenia w ich cenie transakcyjnej w rozumieniu MSSF 15, przy czym nie dotyczy to tych pozycji należności z tytułu dostaw i usług, których termin płatności jest dłuższy niż rok i które zawierają istotny komponent finansowania zgodnie z definicją z MSSF 15.

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, Spółka klasyfikuje z podziałem na:

- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz
- instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Kategorie te określają zasady wyceny na dzień bilansowy oraz ujęcie zysków lub strat z wyceny w wyniku finansowym lub w pozostałych całkowitych dochodach. Spółka dokonuje klasyfikacji aktywów finansowych do kategorii na podstawie modelu biznesowego funkcjonującego w Grupie w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz wynikających z umowy przepływów pieniężnych charakterystycznych dla składnika aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki (i nie zostały wyznaczone w momencie początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej przez wynik):

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kwoty głównej i odsetek od wartości nominalnej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie Spółka zalicza:

- pożyczki,
- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (z wyłączeniem tych, dla których nie stosuje się zasad MSSF 9),
- dłużne papiery wartościowe,
- środki pieniężne.

Wymienione klasy aktywów finansowych prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w podziale na aktywa długoterminowe i krótkoterminowe w pozycjach „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności” oraz „Pozostałe aktywa finansowe”. Wycena krótkoterminowych należności odbywa się w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Z uwagi na nieistotne kwoty Grupa nie wyodrębnia przychodów z tytułu odsetek jako osobnej pozycji, lecz ujmuje je w przychodach finansowych.

Straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych – należności z tytułu dostaw i usług wycenianych w zamortyzowanym koszcie pomniejszone o zyski z tytułu odwrócenia odpisów aktualizujących Grupa ujmuje w wyniku w pozycji „Pozostałych kosztach operacyjnych”. Pozostałe zyski i straty z aktywów finansowych ujmowane w wyniku, w tym różnice kursowe, prezentowane są jako przychody lub koszty finansowe.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kwoty głównej i odsetek od wartości nominalnej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, zyski i straty z tytułu utraty wartości oraz różnice kursowe związane z tymi aktywami obliczane są i ujmowane w wyniku finansowym w taki sam sposób, jak ma to miejsce w przypadku aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Pozostałe zmiany wartości godziwej tych aktywów ujmowane są przez pozostałe całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody skumulowane zyski lub straty rozpoznane wcześniej w pozostałych całkowitych dochodach podlegają przeklasyfikowaniu z kapitału do wyniku.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik, jeżeli nie spełnia kryteriów wyceny w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz nie jest instrumentem kapitałowym wyznaczonym w momencie początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Ponadto do tej kategorii Spółka zalicza aktywa finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej przez wynik ze względu na spełnienie kryteriów określonych w MSSF 9.

Do tej kategorii zaliczane są:

- wszystkie instrumenty pochodne wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, za wyjątkiem pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowanych zgodnie z rachunkowością zabezpieczeń,
- akcje i udziały spółek innych niż spółki zależne i stowarzyszone,
- jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych

Instrumenty należące do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, a skutki wyceny ujmowane są w wyniku odpowiednio w pozycji „Przychody finansowe” lub „Koszty finansowe”. Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych określone są przez zmianę wartości godziwej ustalonej na podstawie bieżących na dzień bilansowy cen pochodzących z aktywnego rynku lub na podstawie technik wyceny, jeżeli aktywny rynek nie istnieje.

Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody obejmują inwestycje w instrumenty kapitałowe niebędące aktywami finansowymi przeznaczonymi do obrotu ani warunkową zapłatą w ramach połączenia przedsięwzięć, w odniesieniu do których w momencie początkowego ujęcia Spółka dokonała nieodwołalnego wyboru dotyczącego przedstawiania w pozostałych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej tych instrumentów. Wyboru tego Spółka dokonuje indywidualnie i odrębnie w odniesieniu do poszczególnych instrumentów kapitałowych.

Skumulowane zyski lub straty z wyceny w wartości godziwej, uprzednio rozpoznane przez pozostałe całkowite dochody, nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku w żadnych okolicznościach, włączając zaprzestanie ujmowania tych aktywów. Dywidendy z instrumentów kapitałowych zaliczonych do tej kategorii ujmowane są w wyniku w pozycji „Przychodów finansowych” po spełnieniu warunków rozpoznania przychodów z tytułu dywidend określonych w MSSF 9, chyba, że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Aktywa finansowe zaliczone do kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ze względu na model biznesowy i charakter przepływów z nimi związanych podlegają ocenie na każdy dzień bilansowy w celu ujęcia oczekiwanych strat kredytowych, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości. Sposób dokonywania tej oceny i szacowania odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych różni się dla poszczególnych klas aktywów finansowych:

- Dla należności z tytułu dostaw i usług Spółka stosuje uproszczone podejście zakładające kalkulację odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych dla całego okresu życia instrumentu. Szacunki odpisów są dokonywane na zasadzie zbiorowej, a należności zostały pogrupowane według okresu przeterminowania. Szacunek odpisu jest oparty przede wszystkim o historycznie kształtujące się przeterminowania i powiązanie zalegania z faktyczną spłacalnością z ostatnich 10 lat, z uwzględnieniem dostępnych informacji dotyczących przyszłości.
- W zakresie pożyczek Spółka zastosowała model opierających się na trzech składowych w ramach zastosowania odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych:
 - Trzystopniowy model kwalifikacji ECL – oczekiwana strata kredytowa,
 - Zastosowanie wewnętrznego przyjętego ratingu na podstawie zewnętrznych agencji ratingowych,
 - Kwalifikacja pożyczek według przyjętego modelu scoringowego.
- W odniesieniu do pozostałych klas aktywów, w przypadku instrumentów, dla których wzrost ryzyka kredytowego od pierwszego ujęcia nie był znaczący lub ryzyko jest niskie, Grupa zakłada ujęcie w pierwszej kolejności strat z niewykonania zobowiązania dla okresu kolejnych 12 miesięcy. Jeśli wzrost ryzyka kredytowego od momentu jego początkowego ujęcia był znaczący, ujmuje się straty odpowiednio dla całego życia instrumentu.

Grupa przyjęła, że znaczy wzrost ryzyka następuje, kiedy przeterminowanie płatności przekracza 30 dni lub kiedy pogorszyła się sytuacja finansowa. Grupa przyjmuje, że niewykonanie zobowiązania następuje, kiedy przeterminowanie wynosi 180 dni lub kiedy istnieją wysokie prawdopodobieństwo braku realizacji wierzytelności. Warunek ten został przyjęty na podstawie przeprowadzonej analizy historycznej.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, wykazywane są w następujących pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej:

- kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne,
- leasing finansowy,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Na dzień nabycia Spółka wycenia zobowiązania finansowe w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej otrzymanej kwoty. Koszty transakcji Spółka włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich zobowiązań finansowych, poza kategorią zobowiązań wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe wyceniane są w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu lub wyznaczonych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa zalicza instrumenty pochodne inne niż instrumenty zabezpieczające. Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług wyceniane są w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Zyski i straty z wyceny zobowiązań finansowych ujmowane są w wyniku finansowym w działalności finansowej.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka stosuje prospektywnie wymogi MSSF 9 dotyczące rachunkowości zabezpieczeń. Na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 Spółka oceniła wszystkie otwarte powiązania zabezpieczające i uznała, że spełniają one wszystkie kryteria kwalifikacyjne zawarte w tym Standardzie.

Grupa stosuje określone zasady rachunkowości dla instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń wymaga spełnienia przez Grupę warunków określonych w MSSF 9 (do dnia 31 grudnia 2017 roku – w MSR 39) dotyczących udokumentowania polityki zabezpieczeń, prawdopodobieństwa wystąpienia transakcji zabezpieczanej oraz efektywności zabezpieczenia. W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa wyznaczyła określone kontrakty forward jako zabezpieczające przepływy pieniężne oraz zabezpieczenie aktywów netto. Kontrakty forward zostały zawarte przez Grupę w celu zarządzania ryzykiem walutowym w związku z transakcjami sprzedaży oraz zakupu realizowanymi w walutach obcych. Grupa traktuje jako zabezpieczenie całość instrumentów pochodnych.

Pochodne instrumenty zabezpieczające wyceniane są w wartości godziwej. W części, w jakiej dany instrument zabezpieczający stanowi efektywne zabezpieczenie, zmiana wartości godziwej instrumentu ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach i kumulowana w kapitale z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne. Nieefektywną część zabezpieczenia ujmuje się niezwłocznie w wyniku finansowym.

W momencie gdy pozycja zabezpieczana wpływa na wynik finansowy, skumulowane zyski i straty z wyceny pochodnych instrumentów zabezpieczających, ujęte poprzednio w pozostałych całkowitych dochodach, przenoszone są z kapitału własnego do wyniku finansowego.

Jeżeli transakcja zabezpieczana skutkuje ujęciem niefinansowych aktywów lub zobowiązań, zyski i straty z wyceny pochodnych instrumentów zabezpieczających, ujęte uprzednio w pozostałych całkowitych dochodach, przenoszone są z kapitału własnego i uwzględniane w wycenie wartości początkowej (ceny nabycia) pozycji zabezpieczanej.

Jeżeli zaistniało prawdopodobieństwo, że planowana przyszła transakcja zabezpieczana nie zostanie zawarta, zyski i straty z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne niezwłocznie przenoszone są do wyniku finansowego. Jeżeli powiązanie zabezpieczające przestaje spełniać wymogi w zakresie efektywności, Spółka przestaje stosować prospektywnie zasady rachunkowości zabezpieczeń w odniesieniu do tego powiązania. Skumulowane zyski lub straty rozpoznane uprzednio w związku z tym powiązaniem prezentowane są w kapitale z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne do momentu wystąpienia planowanej przyszłej transakcji.

12.13.1. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (grupy aktywów trwałych) są klasyfikowane przez Grupę jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w wyniku transakcji sprzedaży a nie poprzez dalsze użytkowanie. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy składnik aktywów (grupa aktywów) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży, z zachowaniem normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków sprzedaży, a wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Niektóre aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, takie jak aktywa finansowe oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wyceniane są według tych samych zasad rachunkowości, jakie były stosowane przez Grupę przed zaklasyfikowaniem do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży nie podlegają amortyzacji.

12.13.2. Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego związane z efektywną częścią zabezpieczenia ujmuje się w innych całkowitych dochodach natomiast zyski lub straty związane z nieefektywną częścią zabezpieczenia – ujmuje się w zysku lub stracie. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, kwotę zysków lub strat ujętą wcześniej w innych całkowitych dochodach przeklasyfikowuje się z kapitału własnego do zysków lub strat jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania.

12.14. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku. Wycena składników wg poniższych zasad:

- Materiały i surowce - Cena średnio ważona
- Produkty gotowe i produkty w toku – techniczny koszt wytworzenia

- Towary – Cena średnio ważona

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

12.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według zapisu standardu MSSF 15.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów usług oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

Grupa w stosunku do wybranych grup należności z tytułu dostaw i usług stosuje umowy faktoringu bez regresu (pełny), to znaczy w momencie przekazania należności do faktora, należność jest usuwana z bilansu i jednocześnie wynik na przekazaniu należności do faktora zostaje ujęty w działalności operacyjnej.

Szczegółowe informacje zawarte znajdują się w nocie 27.

12.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

12.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

12.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wyceniane są w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych, zobowiązania wobec ZUS oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę produktów, towarów, materiałów lub usług.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Grupa w stosunku do wybranych dostawców stosuje umowy faktoringu odwrotnego („faktoring dostawcy”). Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są przekwalifikowywane do pozostałych zobowiązań po akceptacji płatności przez instytucje finansowe będące stroną umów faktoringowych.

12.19. Kapitał własny

Kapitał podstawowy wykazywany jest w wartości nominalnej wyemitowanych akcji, zgodnie ze statutem Spółki dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Akcje Spółki dominującej nabyte i zatrzymane przez Spółkę dominującą lub Spółki zależne pomniejszają kapitał własny. Akcje własne wyceniane są w cenie nabycia.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej powstaje z nadwyżki ceny emisyjnej ponad wartość nominalną akcji, pomniejszonej o koszty emisji.

Pozostałe kapitały obejmują:

- kapitał z tytułu ujęcia wyceny programów płatności akcjami oraz
- kapitał z kumulacji pozostałych całkowitych dochodów obejmujących:
 - wycenę instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne (patrz podpunkt dotyczący rachunkowości zabezpieczeń),
 - różnice kursowe z przeliczenia zagranicznych jednostek zależnych (patrz podpunkt dotyczący transakcji w walutach obcych),
 - udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności (patrz podpunkt dotyczący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych).

W zyskach zatrzymanych wykazywane są wyniki z lat ubiegłych (również te przekazane na kapitał uchwałami akcjonariuszy) oraz wynik finansowy bieżącego roku.

Wszystkie transakcje z właścicielami Spółki dominującej prezentowane są osobno w Skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

12.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

12.21. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przy zastosowaniu narzędzia wewnętrznego oraz co kilka lat weryfikowana przez aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem zmiany prawdopodobieństwa wypłat i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Grupa rozpoznaje następujące zmiany w zobowiązaniach netto z tytułu określonych świadczeń w ramach odpowiednio kosztu własnego sprzedaży, kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży na które składają się:

- koszty zatrudnienia (w tym między innymi koszty bieżącego zatrudnienia, kosztów przeszłego zatrudnienia)
- odsetki netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń.

12.22. Rozliczenia międzyokresowe

Grupa wykazuje w aktywach w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” opłacone z góry koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych, w tym przede wszystkim czynsze najmu.

W pozycji „Rozliczeń międzyokresowych” zawartej w pasywach prezentowane są przychody przyszłych okresów, w tym również środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie środków trwałych, które rozliczane są zgodnie z MSR 20 „Dotacje rządowe”. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów wykazywane są w ramach „Zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań”.

Dotacje ujmowane są wyłącznie wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że Grupa spełni warunki związane z daną dotacją oraz że dana dotacja zostanie faktycznie otrzymana.

Dotacja dotycząca danej pozycji kosztowej jest ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

Dotacja finansująca składnik aktywów jest stopniowo ujmowana w wyniku jako przychód na przestrzeni okresów proporcjonalnie do odpisów amortyzacyjnych dokonywanych od tego składnika aktywów. Grupa Kapitałowa dla celów prezentacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie odejmuje dotacji od wartości bilansowej aktywów, lecz wykazuje dotacje jako przychody przyszłych okresów w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe”.

12.23. Płatności w formie akcji

W Grupie realizowany jest program motywacyjny, w ramach którego kluczowym członkom kadry menedżerskiej przyznawane są uprawnienia na akcje Spółki dominującej.

Wartość wynagrodzenia za pracę kadry menedżerskiej określana jest w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych. Wartość godziwa programu wyceniana jest na dzień przyznania, przy czym nierynkowe warunki nabycia uprawnień (osiągnięcie zakładanego poziomu wyniku finansowego) są uwzględniane w szacowaniu wartości godziwej.

Koszt wynagrodzeń oraz drugostronnie umniejszenie kapitału rezerwowego ujmowane jest na podstawie najlepszych dostępnych szacunków co do liczby uprawnień, do których nastąpi nabycie w danym okresie.

Spółka dokonuje korekty tych szacunków, jeżeli późniejsze informacje wskazują, że liczba przyznanych uprawnień różni się od wcześniejszych oszacowań. Korekty szacunków dotyczące liczby przyznanych uprawnień ujmowane są w wyniku finansowym bieżącego okresu – nie dokonuje się korekt poprzednich okresów.

Po wykonaniu uprawnień na akcje, kwota kapitału z wyceny przyznanych uprawnień przenoszona jest do kapitału rezerwowego powyżej ich wartości nominalnej.

12.24. Przychody ze sprzedaży

Spółki Grupy są zobowiązane do stosowania zasad dotyczących MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

Pod pojęciem przychodów i zysków rozumie się uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zwiększenia wartości aktywów, albo zmniejszenia wartości

zobowiązań, które doprowadzą do wzrostu kapitału własnego albo zmniejszenia jego niedoboru w inny sposób, niż wniesienie środków przez udziałowców lub właścicieli.

Przychodem ze sprzedaży są należne lub uzyskane kwoty ze sprzedaży rzeczowych składników majątkowych i usług, pomniejszone o należny podatek od towarów i usług. Przychody ze sprzedaży ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, po uwzględnieniu opustów, rabatów i bonusów.

Spółki Grupy zobowiązane są do ujmowania przychodów w oparciu o model 5 kroków zakładający poniższe etapy analizy:

- Identyfikacja umów z klientami
- Identyfikacja poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń
- Określenie ceny transakcji
- Alokacja ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia
- Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy

Identyfikacja umowy z klientem

Grupa ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych Grupy); oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w taki sam sposób przekazywane klientowi.

Dobro lub usługa są wyodrębnione, jeżeli spełniają oba następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne oraz
- obowiązek Grupy do przekazania dobra lub usługi klientowi można wyodrębnić spośród innych obowiązków określonych w umowie.

Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem Grupy będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich. Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

W przypadku, kiedy umowa zawiera istotny komponent finansowania, Grupa koryguje przyrzoną kwotę wynagrodzenia umownego o efekt zmiany wartości pieniądza w czasie. Grupa stosuje rozwiązanie praktyczne, zgodnie z którym korekty o wpływ istotnego komponentu finansowania nie dokonuje w przypadku umów przewidujących terminy płatności krótsze niż 1 rok.

Gwarancje udzielone przez Grupę na sprzedane produkty/usługi ujmowane są zgodnie z MSR 37, ponieważ ich warunki odzwierciedlają wyłącznie zapewnienie, że produkty/usługi dostarczane przez Grupę będą działać zgodnie z zamierzeniem stron, wyrażonym w ustalonej specyfikacji.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Ujęcie przychodu podczas wypełniania zobowiązań do wykonania świadczenia lub po ich wypełnieniu

Grupa ujmuje przychody w momencie wypełniania (lub w trakcie wypełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi.

Grupa aktywuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy pod warunkiem, że spodziewa się, że te koszty odzyska w okresie nie dłuższym niż rok od momentu ich poniesienia. Koszty, które według przewidywań Grupy nie zostaną odzyskane oraz koszty, których odzyskanie przewiduje się w przeciągu roku od momentu ich poniesienia ujmowane są jako koszt okresu, w którym zostały poniesione. Do kosztów podlegających aktywowaniu Grupa zalicza prowizje pracowników Działu Sprzedaży wypłacane wyłącznie w związku z doprowadzeniem do zawarcia umowy. Aktywowane koszty prezentowane są w rozliczeniach międzyokresowych i podlegają amortyzacji metodą liniową w przewidywanym okresie realizacji umowy.

W nocie nr 27 zostały opisane standardowe warunki płatności dotyczące sprzedaży produktów i towarów czyli z tytułu podstawowej działalności operacyjnej.

W ramach sprzedaży produktów i towarów Grupa jako producent udziela standardowego terminu gwarancji zgodnie z przepisami stosowanymi na rynku lokalnym.

Grupa na bieżąco w okresie sprawozdawczym ujmuje korektę sprzedaży wynikająca z zwracanych produktów i towarów na skutek uszkodzeń lub realizacji obowiązku wymiany gwarancyjnej. Wartość korekty przychodów do lat poprzednich jest nie istotna na sprawozdanie finansowe Spółki.

12.24.1. Sprzedaż towarów i produktów

Sprzedaż towarów i produktów

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów ujmowane są, jeżeli spełnione zostały następujące warunki:

- Grupa przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr. Warunek uznaje się za spełniony z chwilą bezspornego dostarczenia towarów lub produktów do odbiorcy.
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.
- istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Grupa w nocie nr 27 opisała standardowe warunki płatności dotyczące sprzedaży produktów i towarów czyli z tytułu podstawowej działalności operacyjnej.

W ramach sprzedaży produktów i towarów Grupa jako producent udziela standardowego terminu gwarancji tj. 2 lat na rynku polskim.

Grupa na bieżąco w okresie sprawozdawczym ujmuje korektę sprzedaży wynikająca z zwracanych produktów i towarów na skutek uszkodzeń lub realizacji obowiązku wymiany gwarancyjnej. Wartość korekty przychodów do lat poprzednich jest nie istotna na sprawozdanie finansowe Grupy.

12.24.2. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

12.24.3. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

12.24.4. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

12.24.5. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

12.25. Podatki

12.25.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

12.25.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

12.25.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

12.26. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przypadającego na akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę akcji występujących w danym okresie sprawozdawczym.

Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/ straty na akcję, ponieważ nie występują rozwadniające potencjalne akcje zwykłe. Rozwadniająco wpływ wyemitowanych opcji w ramach stóp jest uwzględniany jako dodatkowe rozwodnienie akcji.

13. Segmenty operacyjne

Grupa Kapitałowa Amica S.A. jest producentem i dystrybutorem sprzętu gospodarstwa domowego a jej działalność produkcyjna jest zlokalizowana we Wronkach.

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi. Istnieją zatem następujące segmenty operacyjne:

- **Segment Sprzęt grzejny wolnostojący** obejmuje kuchnie wolnostojące produkowane przez Amica S.A.
- **Segment Sprzęt grzejny do zabudowy** obejmuje kuchnie oraz piekarniki do zabudowy produkowane przez Grupę dominującą.
- **Segment Sprzęt grzejny pozostały** obejmuje płyty grzejne do zabudowy produkowane przez Grupę dominującą
- **Segment Towary** obejmuje sprzęty sprowadzane w celach dalszej odsprzedaży, należą do nich m.in.: lodówki, pralki, mikrofalówki, zmywarki, małe AGD.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia segmentów sprawozdawczych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej, które w pewnym zakresie są mierzone inaczej niż zysk lub strata na działalności operacyjnej w sprawozdaniu finansowym. Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi), część kosztów działalności operacyjnej oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Poniższa tabela przedstawia przychody i wyniki przypadające na poszczególne segmenty branżowe za rok 2018 oraz za rok 2017 (w tys. PLN).

Za okres od 01.01 do 31.12.2018	Sprzęt grzejny wolnostojący	Sprzęt grzejny do zabudowy	Sprzęt grzejny pozostały	Towary	Pozostałe	Łącznie
Przychody od klientów zewnętrznych	688 080	389 935	217 326	1 594 758	37 539	2 927 638
Koszt własny sprzedaży	483 939	265 436	136 082	1 214 075	24 874	2 124 406
Wynik operacyjny segmentu	204 141	124 499	81 244	380 683	12 665	803 232
Wynik operacyjny segmentu w %	29,7%	31,9%	37,4%	23,9%	33,7%	27,4%
Koszty operacyjne przypisane do segmentu	107 446	71 736	44 643	281 629	0	505 454
Wynik operacyjny segmentu	96 695	52 763	36 601	99 054	12 665	297 778
Wynik operacyjny segmentu w %	14,1%	13,5%	16,8%	6,2%	33,7%	10,2%
Wynik na pozostałej działalności oraz koszty nieprzypisane						145 780
Wynik operacyjny grupy						151 998
Wynik na działalności finansowej						-15 389
Wynik brutto Grupy						136 609
Obowiązkowe obciążenia wyniku						22 014
Wynik netto Grupy						114 595

Za okres od 01.01 do 31.12.2017	Sprzęt grzejny wolnostojący	Sprzęt grzejny do zabudowy	Sprzęt grzejny pozostały	Towary	Pozostałe	Łącznie
Przychody od klientów zewnętrznych	673 494	355 178	202 262	1 390 300	33 200	2 654 434
Koszt własny sprzedaży	462 713	234 829	121 747	1 039 995	23 825	1 883 109
Wynik operacyjny segmentu	210 781	120 349	80 515	350 305	9 375	771 325
Wynik operacyjny segmentu w %	31,3%	33,9%	39,8%	25,2%	28,2%	29,1%
Koszty operacyjne przypisane do segmentu	112 451	74 530	39 624	278 384	0	504 990
Wynik operacyjny segmentu	98 330	45 819	40 891	71 921	9 375	266 335
Wynik operacyjny segmentu w %	14,6%	12,9%	20,2%	5,2%	28,2%	10,0%
Wynik na pozostałej działalności oraz koszty nieprzypisane						122 819
Wynik operacyjny grupy						143 516
Wynik na działalności finansowej						-22 526
Wynik brutto Grupy						120 990
Obowiązkowe obciążenia wyniku						30 145
Wynik netto Grupy						151 135

Podział przychodów Grupy według kryterium geograficznego w tys. PLN (segmentacja geograficzna):

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Sprzedaż produktów i towarów*	2 815 142	2 549 789
Polska	755 750	699 032
Wschód	483 291	461 130
Północ	237 534	208 894
Południe	202 931	188 798
Zachód	1 135 635	991 936
Pozostała sprzedaż, w tym:	112 496	104 645
-części zamienne i materiały	74 092	68 912
-usługi	38 404	35 733
SUMA	2 927 638	2 654 434

*Powyższe kierunki geograficzne dotyczą głównie podziału dla poszczególnych części Europy.

Powyzsza informacja o przychodach oparta jest na danych o siedzibach klientów Grupy.

W strukturze odbiorców Grupy nie ma podmiotów, z którymi obrót przekroczyłby 10% całości przychodów.

Aktywa poszczególnych segmentów monitorowane są tylko na poziomie rzeczowych aktywów trwałych i zapasów, a uzgodnienie tych pozycji do ich wartości bilansowych zostało zawarte w tabelach poniżej.

Przeważającą część środków trwałych przypisanych oraz nieprzypisanych do segmentów zlokalizowana jest w Polsce.

Dane za okres od 01.01 do 31.12.2018 roku.	Sprzęt grzejny łącznie	Towary	Pozostałe	Łącznie przypisane do segmentów	Nieprzypisane	Razem
Zapasy produktów	62 644	303 338		365 982		365 982
Zapasy półproduktów i produkcji w toku	9 342			9 342		9 342
Zapasy materiałów	54 220			54 220		54 220
Części zamienne				0	17 969	17 969
Zapasy łącznie	126 206	303 338	0	429 544	17 969	447 513
Środki trwałe i wartości niematerialne łącznie	222 761	516	185	223 462	324 334	547 796
Pozostałe informacje:						
Amortyzacja	24 417	198		24 615	28 552	53 167
Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych				0		0
Aktywa segmentu operacyjnego				0		0
Nakłady na aktywa trwałe segmentu operacyjnego	60 143			60 143	35 165	95 308

Dane za okres od 01.01 do 31.12.2017 roku.	Sprzęt grzejny łącznie	Towary	Pozostałe	Łącznie przypisane do segmentów	Nieprzypisane	Razem
Zapasy produktów	64 308	261 877		326 185		326 185
Zapasy półproduktów i produkcji w toku	8 176			8 176		8 176
Zapasy materiałów	55 032			55 032		55 032
Części zamienne				0	17 795	17 795
Zapasy łącznie	127 516	261 877	0	389 393	17 795	407 188
Środki trwałe i wartości niematerialne łącznie	194 269	715	0	194 984	315 686	510 670
Pozostałe informacje:						
Amortyzacja	21 790	198		21 988	25 913	47 901
Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych				0		0
Aktywa segmentu operacyjnego				0		0
Nakłady na aktywa trwałe segmentu operacyjnego	69 820			69 820	26 400	96 220

14. Przychody i koszty**14.1. Pozostałe przychody operacyjne**

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Dotacja UE	341	242
Otrzymane odszkodowania, grzywny	3 996	4 367
Zwroty towarów	61	148
Nadwyżki z inwentury	345	675
Nieodpłatne dostawy	1 072	1 329
Rozwiązanie rezerwy na niezasadne bonusy	580	2 563
Zysk z okazijnego nabycia	-	14 198
Rozliczenie z ubezpieczycielem	1 092	333
Wyksięgowanie sald rozliczeniowych	-	129
Rozliczenia z tytułu użytkowania aut	716	758
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-	157
Pozostałe pozycje	1 593	1 245
	9 796	26 144

Dla wyszczególniania transakcji po tytułach dla pozostałych przychodów operacyjnych zostało przyjęte kryterium wartościowe, transakcje powyżej 100 tys. PLN. Transakcje, które nie spełniły tego kryterium zostały zaprezentowane w pozycji pozostałe pozycje.

14.2. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	1 415	0
Aktualizacja wartości magazynu	408	886
Aktualizacja wartości należności	1 169	9 685
Działalność społeczna (CSR)	3 304	4 250
Koszty związane z rozwiązaniem stosunku pracy	495	1 565
Niedobory i szkody	522	662
Recykling	161	146
Wymiana wadliwego sprzętu*	-	3 735
Złomowanie zapasów	1 495	2 337
Zawiązanie rezerwy na odprawy emerytalne	38	263
Kary i odszkodowania	1 164	493
Wyksięgowanie sald kont nierozliczonych	262	1 061
Pozostałe koszty operacyjne	1 032	782
	11 465	25 865

*W 2018 wszelkie koszty wymian są prezentowane jako korekta kosztów sprzedaży

14.3. Przychody finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody z tytułu odsetek	533	861
Przychody z tytułu instrumentów pochodnych	6 141	2 304
Inne	48	0
Przychody finansowe ogółem	6 722	3 165

14.4. Koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Odsetki od kredytów i pożyczek	6 481	8 320
Odsetki od wyemitowanych obligacji	2 830	2 814
Koszty finansowe z tytułu faktoringu	4 496	4 519
Odsetki od innych zobowiązań	798	798
Koszty finansowe z tytułu umów leasingu finansowego	880	1 303
Koszty tytułu instrumentów pochodnych poza rachunkowością zabezpieczeń	1 687	1 923
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi różnicami kursowymi	4 939	5 776
Strata ze zbycia aktywów finansowych	-	68
Koszty finansowe ogółem	22 111	25 521

14.5. Koszty według rodzajów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Amortyzacja	53 167	47 901
Zużycie materiałów i energii	754 603	716 862
Usługi obce	239 905	194 522
Podatki i opłaty	30 199	30 588
Koszty świadczeń pracowniczych	327 400	308 154
Pozostałe koszty rodzajowe	212 079	219 416
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1 229 213	1 055 771
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:	2 846 566	2 573 214
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	2 124 406	1 882 382
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	313 332	291 852
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	336 233	336 963
Zmiana stanu produktów i koszty wytworzenia na własne potrzeby	-72 595	-62 017

14.6. Amortyzacja dotycząca rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Koszt własny sprzedaży	25 921	23 774
Koszty ogólnego zarządu	23 165	22 671
Koszty sprzedaży	4 081	1 456
Inne	-	-
Amortyzacja wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych razem	53 167	47 901

14.7. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Wynagrodzenia	276 296	263 942
Koszty ubezpieczeń społecznych	39 041	33 844
Koszty świadczeń emerytalnych	407	332
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	11 656	10 036
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem	327 400	308 154

15. Podatek dochodowy**15.1. Obciążenie podatkowe**

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Ujęte w zysku lub stracie		
Bieżący podatek dochodowy		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	23 991	22 568
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	0	0
Odroczony podatek dochodowy		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	-1 977	-52 713
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym zysku lub stracie	22 014	-30 145
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym		
Bieżący podatek dochodowy		
Podatek związany z transakcją sprzedaży akcji własnych	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane/e w kapitale własnym	0	0

Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Odroczony podatek dochodowy		
Podatek od zysku/(straty) netto z tytułu zmiany efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych	8 423	-5 619
Podatek od niezrealizowanego zysku/(straty) z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	0
Podatek od efektywnej części rozliczonych w ciągu roku instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0	0
Korzyść podatkowa/(obciążenie podatkowe) ujęta/e w innych całkowitych dochodach	8 423	-5 619

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych:		
Zyski (straty) za okres wynikające z różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych	1 062	-24 224
	1 062	-24 224

15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonemu według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk brutto przed opodatkowaniem	136 609	120 990
Podatek według ustawowej lokalnych stawek podatkowych obowiązujących w krajach siedziby spółek powiązanych	36 768	33 292
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych		
Podatek związany z wykorzystaniem wcześniej nie rozpoznanych strat podatkowych		
Podatkowe ulgi inwestycyjne		
Podatek związany z kosztami trwale niestanowiącymi kosztów uzyskania przychodów	7 578	-183
Korekta podatku związana z przychodami trwale niebędącymi podstawą do opodatkowania	-21 332	-14 320
Zmiana podatku odroczonego związanego z różnicami przejściowymi	-4 654	-53 486
Odliczenia od dochodu	-69	-64
Pozostałe	3 723	4 617
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 16,11 % (2017: 24,77 %)	22 014	-30 145
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym zysku lub stracie	22 014	-30 145

15.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Na wszystkie pozycje przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową, a podatkową aktywów i zobowiązań utworzono rezerwy lub aktywa z tytułu podatku odroczonego.

	<i>Bilans</i>		<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>		<i>Pozostałe dochody całkowite</i>	
	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego						
Przychody wykazywane według zasady kasowej	2 852	2 818	-83	-161	0	-
Amortyzacja MSR- różnica w wartości netto wynikająca z okresów użytkowania	6 227	5 968	276	-613	0	-
Rezerwa - instrumenty pochodne	5 593	3 403	422	-709	69	-423
Przeszacowanie rzeczowego majątku trwałego	352	387	-35	-	0	-
Rezerwa dotycząca ulgi inwestycyjnej 1997	398	418	-21	21	0	-
Aktywo z tytułu ujawnienia znaku towarowego	21 440	22 873	0		0	
Pozostałe	1 949	2 282	-477	92	0	-
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	38 811	38 149	82	-1 370	69	-423
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Rezerwy z tytułu nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych	3 600	2 219	-14	49	0	-
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	4 801	4 511	371	35	0	-
Rezerwy na premie, tantiemy	1 628	5 007	-2 863	-1 356	0	-
SSE aktywo kwalifikowane	61 232	54 736	6 496	54 735	0	-
Instrumenty pochodne	292	2 450	0		-8 492	6 042
Aktywo z tytułu ujawnienia znaku towarowego	26 862	29 550	-2 688	-2 688	0	
Bonusy dla odbiorców	17 294		1 765		0	
Rezerwy na przewidywane koszty	1 221		435		0	
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	674		-53		0	
Rezerwy magazynowe	817		338		0	
Rezerwa -trwała utrata wartości	0		0		0	
Pozostałe	- 929	19 263	- 1 892	3 308	0	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	117 492	117 736	1 895	54 083	-8 492	6 042
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	1 977	52 713	-8 423	5 619
Aktywa/ Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:						
Aktywa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	117 492	117 736	1 895	54 083	-8 492	6 042
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	38 811	38 149	82	-1 370	69	-423

Na dzień 31 grudnia 2018 Spółka dominująca utworzyła aktywo na odroczonego podatek dochodowy w wysokości **67.013. tys. PLN**. W trakcie 2018 roku Spółka utworzyła dodatkowe aktywo w wysokości **12.277 tys. PLN**. Spółka w 2018 roku wykorzystowała aktywo w kwocie **5.781 tys. PLN**.

Saldo na koniec 31 grudnia 2018 saldo odroczonego aktywa na podatek dochodowy z tytułu działalności na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej wynosiło **61.232 tys. PLN**.

Utworzone aktywo jest efektem spełnienia przez Spółkę warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej na mocy Zezwolenia Nr 245 z dnia 8 kwietnia 2014 roku. Spółka w czerwcu 2017 osiągnęła minimalny poziom kwalifikowanych wydatków o wartości 120.000 tys. PLN.

Utworzone aktywo podatkowe wyraża obecną, nominalną wartość udzielonej Spółce pomocy publicznej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego od działalności prowadzonej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej do wysokości 40% kosztów inwestycji kwalifikujących się do objęcia pomocą.

Obowiązujące w Polsce przepisy podatkowe podlegają częstym zmianom, powodując istotne różnice w ich interpretacji i istotne wątpliwości w ich stosowaniu. Organy podatkowe posiadają instrumenty kontroli umożliwiające im weryfikację podstaw opodatkowania (w większości przypadków w okresie poprzednich 5 lat obrotowych). Od 15 lipca 2016 roku Ordynacja Podatkowa uwzględniła między innymi postanowienia Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR), która ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu przez podmioty sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia opodatkowania. Klauzula GAAR ma zastosowanie w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie, jak i do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągnięte. Ustalenie zobowiązań podatkowych, aktywów oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wymaga istotnego osądu, w tym dotyczącego transakcji już zaistniałych. Powyższe regulacje prawne powodują, że w przyszłości w wyniku kontroli organów podatkowych i przypadku odmiennej oceny zdarzeń przez organ podatkowy, kwoty ujawnione i prezentowane w sprawozdaniach finansowych dotyczące zobowiązań podatkowych, aktywa oraz rezerwy z tytułu podatku odroczonego mogą się w przyszłości zmienić. Ujęte w sprawozdaniu finansowym zobowiązania podatkowe, aktywo oraz rezerwa z tytułu podatku odroczonego zostały ustalone w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę co do treści ekonomicznej zdarzeń i przepisów podatkowych.

16. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą polscy pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa dominująca oraz niektóre krajowe Spółki zależne tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej.

Grupa dokonała wyłączenia aktywów i zobowiązań dotyczących funduszu ze względu na nie spełnianie przez nie definicji aktywów i zobowiązań Grupy.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Środki pieniężne	662	530
Zobowiązania z tytułu Funduszu	477	187
Należności z tytułu Funduszu	-	-
Saldo po skompensowaniu	185	343

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	4 479	4 206

17. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Grupy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Nabyte akcje własne zostaną w przyszłości przeznaczone na rozliczenie programu wynagradzania kadry menadżerskiej.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk netto	114 595	151 135
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	114 595	151 135

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	7 763 787	7 763 787
Wpływ rozwodnienia:	-50 685	-
Opcje na akcje	-	-
Umarzalne akcje uprzywilejowane	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	7 724 588	7 763 787

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	14,78	19,44

18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Wartość wypłaconej dywidendy na jedną akcję w roku 2018 (za rok obrotowy 2017) to 3,0 PLN (wypłata w roku 2017 za rok 2016 wynosiła 5,5 PLN).

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki dominującej zarekomendował wypłatę dywidendy za rok 2018 w kwocie 4,0 PLN na jedną akcję.

19. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Zaliczki na środki trwałe w trakcie wytwarzania	Środki trwałe razem
Stan na 31.12.2018								
Wartość bilansowa brutto	5 199	234 079	288 803	24 758	150 013	11 167	3 134	717 153
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	0	57 372	156 967	16 022	84 570			314 931
Wartość bilansowa netto	5 199	176 707	131 836	8 736	65 443	11 167	3 134	402 222
Składniki przekwalifikowane do grupy "Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży								
Skorygowana wartość bilansowa netto	5 199	176 707	131 836	8 736	65 443	11 167	3 134	402 222
Stan na 31.12.2017								
Wartość bilansowa brutto	4 748	207 834	253 367	25 899	123 623	4 868	13 692	634 031
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	0	42 430	143 556	15 131	65 820			266 937
Wartość bilansowa netto	4 748	165 404	109 811	10 768	57 803	4 868	13 692	367 094
Składniki przekwalifikowane do grupy "Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży								
Skorygowana wartość bilansowa netto	4 748	165 404	109 811	10 768	57 803	4 868	13 692	367 094

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Zaliczki na środki trwałe w trakcie wytwarzania	Środki trwałe razem
za okres od 01.01 do 31.12.2018 roku								
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2018 roku.	4 748	165 404	109 811	10 768	57 803	4 868	13 692	367 094
Nabycie Spółki	-	-	-	-	-	-	-	0
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	15 675	43 607	2 356	21 761	86 508	-	169 907
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja(-) przyjęcie na środki trwałe)	412	4 737	-8 483	-4 139	-923	-81 509	-10 558	-100 463
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	-	-	-	-	-	-	-	0
Amortyzacja zgodna z planem amortyzacji(-)	0	-7 702	-19 978	-4 301	-14 117	1 301	-	-44 797
Odpisy umorzeniowe dotyczące likwidowanych bądź sprzedawanych składników	0	-1 533	7 387	3 952	898	0	-	10 704
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	39	126	-508	100	21	-1	-	-223
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	5 199	176 707	131 836	8 736	65 443	11 167	3 134	402 222
za okres od 01.01 do 31.12.2017 roku								
	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2017 roku.	3 844	119 704	91 934	11 857	49 180	13 550	16 744	306 813
Nabycie Spółki	1 339	14 913	-	345	796	-	-	17 393
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	10	41 939	36 716	4 343	19 169	85 632	-	187 809
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja(-) przyjęcie na środki trwałe)	-430	-5 144	-7 022	-4 750	-2 429	-94 297	-3 052	-117 124
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	-	-	-	-	-	-	-	0
Amortyzacja zgodna z planem amortyzacji(-)	-	-6 488	-18 357	-4 819	-10 999	-	-	-40 663
Odpisy umorzeniowe dotyczące likwidowanych bądź sprzedawanych składników	-	670	6 719	4 103	2 351	-	-	13 843
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	-15	-190	-179	-311	-265	-17	-	-977
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	4 748	165 404	109 811	10 768	57 803	4 868	13 692	367 094

Wartość bilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosi **7.958 tys. PLN** (na dzień 31 grudnia 2017 roku: **9.759 tys. PLN**).

Grunty i budynki o wartości bilansowej **49.045 tys. PLN** (na dzień 31 grudnia 2017 roku: **70.338 tys. PLN**) objęte są zastawem rejestrowym w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Spółki (nota 32).

Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego związanego z kredytami inwestycyjnymi w roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosła **541 tys. PLN** (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku: **627 tys. PLN**). Koszty finansowania zewnętrznego były oparte na rynkowych stopach procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie **11.864 tys. PLN**. Kwoty te przeznaczone będą na rozbudowę infrastruktury i modernizacji technologii fabryki kuchni. Na dzień bilansowy wszystkie środki są użytkowane.

Na dzień 31 grudnia 2018 nie stwierdzono podstaw do utraty wartości prezentowanych aktywów.

Grupa ujawnia wartości dotyczące zobowiązań umownych zaciągniętych na nabycie rzeczowych aktywów trwałych w nocie nr 35.

20. Leasing

20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Do najistotniejszych umów leasingu finansowego należy grupa umów dotyczących leasingu sprzętu komputerowego. Umowy leasingu sprzętu komputerowego zawierane są na okres 3,5-4 lat, po upływie których Grupa ma prawo nabyć przedmiot leasingu na własność. Grupa nie korzysta z tego prawa. Raty leasingu oparte są w większości przypadków na zmiennej stopie procentowej kalkulowanej w oparciu o WIBOR.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	7 051	6 720	9 993	9 503
W okresie od 1 do 5 lat	6 472	5 666	7 750	6 682
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	13 523	12 386	17 743	16 185
Minus koszty finansowe	1 137	-	1 557	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	12 386	12 386	16 185	16 185
Krótkoterminowe	-	7 385	-	8 142
Długoterminowe	-	5 001	-	6 263

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Stan na 31.12.2018							
Wartość bilansowa brutto	-	-	22 149	10 694	120	-	32 963
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	-	-	14 191	7 279	78	-	21 548
Wartość bilansowa netto	-	-	7 958	3 415	42	-	11 415
Stan na 31.12.2017							
Wartość bilansowa brutto	-	-	20 257	10 745	102	-	31 104
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	-	-	10 498	6 098	44	-	16 640
Wartość bilansowa netto	-	-	9 759	5 002	58	-	14 819

21. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Wartość aktywów przeznaczonych do sprzedaży na dzień bilansowy wynosiła **10.657 tys. PLN** (na dzień 31 grudnia 2017 **10.657 tys. PLN**) i odpowiada wartości rynkowej nieruchomości.

W 2015 roku na podstawie przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości, zgodnie z którą realizacja umowy miała mieć miejsce do 31 grudnia 2015 roku nieruchomość została zakwalifikowana jako aktywo do sprzedaży. W 2016 roku Zarząd Spółki zależnej uzyskał informacje że przed sfinalizowaniem umowy będą konieczne do zrealizowania dodatkowe działania w związku z czym finalizacja umowy została przesunięta do 31 grudnia 2019 roku. Nie uległ zmianie zamiar sprzedaży nieruchomości. Zarząd uznał, że okoliczności, które się ujawniły uzasadniają wydłużenie okresu utrzymywania nieruchomości jako aktywa dostępnego do sprzedaży.

22. Nieruchomości inwestycyjne

W skład nieruchomości inwestycyjnych wchodzi:

- Nieruchomości zlokalizowane w Gorzowie Wlkp. – Centrum Handlowe oraz część nieruchomości Centrum Logistycznego
- Nieruchomość zlokalizowana we Wronkach dotycząca obiektów sportowych

Zmiany wartości bilansowej w okresie sprawozdawczym przedstawiały się następująco:

Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	25 815	27 507
Zmiany stanu:		
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych	-4 685	-18
- aktywowane nakłady	1 301	3
- przeklasyfikowanie do aktywów dostępnych do sprzedaży	-	-
- zyski/ straty z tytułu wyceny wartości godziwej-odpis aktualizacyjny	-	-
- transfery do środków trwałych	-	-
- pozostałe - amortyzacja	-1 428	-1 677
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	21 003	25 815

Na dzień 31 grudnia 2017 została zlecona wycena przez niezależnego rzeczoznawcę, która potwierdza wartość godziwą nieruchomości.

Grupa w latach poprzednich ujęła w księgach rachunkowych odpisy aktualizujące w wysokości 17.500 tys. PLN. Kwota brutto nieruchomości wynosi **39.430 tys. PLN** (kwota netto **21.930 tys. PLN**).

Poniżej zawarto główne założenia wyceny mające wpływ na oszacowanie przesłanek dotyczących trwałej utraty wartości w 2018 roku:

- Odzyskiwalna wartość Inwestycji w nieruchomości została ustalona na podstawie wartości użytkowej przy wykorzystaniu prognozy przyszłych przepływów środków pieniężnych opartych na zatwierdzonych przez Zarząd budżecie Spółki, będącej operatorem nieruchomości.
- Do prognoz przyszłych przepływów środków pieniężnych zastosowano stopę dyskontową na poziomie 9 %. Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji przepływów środków pieniężnych generowanych przez Nova Panorama wykraczających poza siedmioletni okres jest na poziomie 0,5%

Wartość użytkowa tej inwestycji w nieruchomości jest najbardziej wrażliwa na następujące zmienne:

- prognozowany EBIT
- zastosowana stopa dyskontowa;

Stopa dyskontowa – stopa dyskontowa odzwierciedla dokonane przez Zarząd oszacowanie ryzyka typowego dla spółki działającej na rynku nieruchomości. Jest to wskaźnik stosowany przez Zarząd w celu oszacowania efektywności (wyników) operacyjnych oraz przyszłych propozycji inwestycyjnych.

W ocenie Zarządu przy założeniu kontynuowania działalności najmu wartości godziwe pozostałych obiektów zakwalifikowanych do grupy nieruchomości inwestycyjne nie odbiegają od ich wartości bilansowych.

W okresie sprawozdawczym Grupa Kapitałowa osiągnęła przychody z czynszów oraz ujęła w wyniku bezpośrednie koszty utrzymania nieruchomości w następującej wysokości:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody z czynszów dotyczące nieruchomości inwestycyjnych	7 295	6 803
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych	5 527	5 637

23. Wartości niematerialne

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w realizacji	Zaliczki na wartości niematerialne	WN razem
Stan na 31.12.2018									
Wartość bilansowa brutto	100 591	13 240	10 951	14 340	56 416	11 157	7 405	53	214 153
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	16 924	8 431	7 610	11 352	15 924	8 338	0	0	68 579
Wartość bilansowa netto	83 667	4 809	3 341	2 988	40 492	2 819	7 405	53	145 574
<i>Składniki przekwalifikowane do grupy "Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży"</i>									0
Skorygowana wartość bilansowa netto	83 667	4 809	3 341	2 988	40 492	2 819	7 405	53	145 574
Stan na 31.12.2017									
Wartość bilansowa brutto	98 757	11 973	9 787	12 998	53 775	10 886	6 986	136	205 298
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	16 878	7 783	7 108	9 320	14 136	6 497	0	0	61 722
Wartość bilansowa netto	81 879	4 190	2 679	3 678	39 639	4 389	6 986	136	143 576
<i>Składniki przekwalifikowane do grupy "Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży"</i>									0
Skorygowana wartość bilansowa netto	81 879	4 190	2 679	3 678	39 639	4 389	6 986	136	143 576

	Znaki towarowe	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w realizacji	Zaliczki na wartości niematerialne	WN razem
za okres od 01.01 do 31.12.2018 roku									
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2018 roku.	81 879	4 190	2 679	3 678	39 639	4 389	6 986	136	143 576
Nabycie Spółki	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	1 905	1 300	1 517	0	147	4 495		9 364
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja(-) przyjęcie na wartości niematerialne i prawne)	0	-639	-219	-172	0	0	-4 076	-83	-5 189
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia)	-	-	-	-	-	-	-		0
Amortyzacja zgodna z planem amortyzacji(-)	0	-1 288	-641	-2 207	0	-1 732	0		-5 868
Odpisy umorzeniowe dotyczące likwidowanych bądź sprzedawanych składników	0	639	219	172	0	0	0		1 030
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	1 788	2	3	0	853	15	0		2 661
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	83 667	4 809	3 341	2 988	40 492	2 819	7 405	53	145 574
za okres od 01.01 do 31.12.2017 roku									
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2017 roku.	70 931	2 791	1 747	4 995	42 598	1 284	5 381	88	129 815
Nabycie Spółki	21 766	-	253	-		0	-	-	22 019
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)		2 470	1 300	1 101		18	5 929	48	10 866
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja(-) przyjęcie na wartości niematerialne i prawne)		-263	-1 196	-28			-4 324		-5 811
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia)	-4 950		18			4 950			18
Amortyzacja zgodna z planem amortyzacji(-)	-8	-1 071	-617	-2 418	0	-1 827			-5 941
Odpisy umorzeniowe dotyczące likwidowanych bądź sprzedawanych składników		263	1 178	28					1 469
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	-5 860	0	-4	0	-2 959	-36	0		-8 859
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	81 879	4 190	2 679	3 678	39 639	4 389	6 986	136	143 576

Opis zabezpieczeń ustanowionych na Wartościach niematerialnych: Grupa nie posiada ustanowionych zabezpieczeń na wartościach niematerialnych. Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała zobowiązań umownych związanych z nabyciem Wartości niematerialnych.

Nie stwierdzono podstaw do utraty wartości prezentowanych aktywów.

Znaki towarowe

Na wartość bilansową pozycji Znaki towarowe składają się m.in. wartości Spółek: Sideme 22.179 tys. PLN (w roku 2017 21.513 tys. PLN), The CDA Group 54.112. tys. PLN (w roku 2017 53.102. tys. PLN), Gram 7.573. tys. PLN (w roku 2017 7.346. tys. PLN).

Wartość firmy

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia jednostek, została przyporządkowana do grupy ośrodków generujących środki pieniężne odpowiadających całokształtowi działalności podmiotów przejmowanych. Zastosowane podejście jest najbardziej naturalnym sposobem przypisania wartości firmy oraz jest zgodne z kierunkiem wykonywania analiz zarządczych na poziomie Grupy.

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Wartość bilansowa wartości firmy powstała na nabyciu następujących jednostek:		
Gram Domestic A/S	7 720	7 526
Amica International GmbH	11 253	10 914
THE CDA Group	17 216	16 895
Amica Handel i Marketing Sp. z o.o.	74	74
Marcelin Management Sp. z o.o.	4 229	4 230
Razem wartość bilansowa	40 492	39 639

W okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dnia 31 grudnia 2017 roku wystąpiły następujące zmiany wartości firmy:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Wartość firmy na początek okresu	39 639	42 598
Zwiększenia wartości firmy w wyniku nabycia	0	0
Różnice kursowe dotyczące jednostki zagranicznej	853	-2 959
Razem wartość bilansowa na koniec okresu	40 492	39 639

Testy trwałej utraty wartości przeprowadzono dla następujących ośrodków generujących środki pieniężne: Amica International, Gram, Marcelin Management, The CDA Group, Amica Commence, Hansa, Hansa Ukraina, Sideme.

- Wartość firmy Amica International

Odzyskiwalna wartość ośrodka została ustalona na podstawie wartości użytkowej skalkulowanej na bazie prognozy przepływów środków pieniężnych opartej na zatwierdzonych przez wyższą kadre kierowniczą budżetach finansowych obejmujących pięcioletni okres. Do prognoz przepływów środków pieniężnych zastosowano stopę dyskontową przed efektem podatkowym na poziomie 4,75%, a przepływy wykraczające poza pięcioletni okres są szacowane z zastosowaniem 1% stopy wzrostu, tj. na poziomie oczekiwanym przez Zarząd Spółki, opartym o dane rynkowe.

- Wartość firmy Gram

Odzyskiwalna wartość ośrodka została również ustalona na podstawie wartości użytkowej przy wykorzystaniu prognoz przepływów środków pieniężnych opartych na zatwierdzonych przez wyższą kadre kierowniczą budżetach finansowych obejmujących okres pięcioletni. Do prognoz przepływów środków pieniężnych zastosowano stopę dyskontową przed efektem podatkowym na poziomie 4,75%. Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji przepływów środków pieniężnych jednostki w tym segmencie wykraczających poza pięcioletni okres została ustalona na poziomie 0% oczekiwanym przez Zarząd Spółki, opartym o dane rynkowe.

- Wartość firmy Marcelin Management

Odzyskiwalna wartość Marcelin Management została ustalona na podstawie wartości wynikające z przeprowadzonego wyceny na potrzeby połączenia ze spółką Profi Enamel Sp. z o.o.. Na podstawie dokonanych obliczeń uwzględniających przyszłe prognozy przepływów pieniężnych zatwierdzonych przez wyższą kadre kierowniczą niezależny rzeczoznawca ustalił wartość spółki która przekracza wartość udziałów prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Do prognoz przepływów środków pieniężnych zastosowano stopę dyskontową przed efektem podatkowym na poziomie 8,41%. Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji

przepływów środków pieniężnych jednostki w tym segmencie wykraczających poza pięcioletni okres jest na poziomie 1%. W związku z powyższym nie stwierdzono przesłanek do dokonania odpisu aktualizującego.

- Wartość firmy CDA Group

Odzyskiwalna wartość CDA Group, jako ośrodka generującego do którego została przypisana wartość firmy w kwocie 17.216 tys. PLN również została ustalona na podstawie wartości użytkowej przy wykorzystaniu prognoz przepływów środków pieniężnych opartych na zatwierdzonych przez wyższą kadrę kierowniczą budżetach finansowych obejmujących okres siedmioletni. Do prognoz przepływów środków pieniężnych zastosowano stopę dyskontową przed efektem podatkowym na poziomie 4,75%. Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji przepływów środków pieniężnych jednostki w tym segmencie wykraczających poza pięcioletni okres jest na poziomie 1%. Ta stopa wzrostu odpowiada oczekiwanemu przez Zarząd Spółki poziomowi opartemu o dane rynkowe.

Kluczowe założenia zastosowane do obliczenia wartości użytkowej

Obliczenie wartości użytkowej dla wyżej wymienionych ośrodków generujących środki pieniężne jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- marża brutto;
- stopy dyskontowe;
- stopa wzrostu zastosowana do szacowania przepływów pieniężnych poza okres budżetowy.

Marża brutto – marża brutto bazuje na średnich wartościach zabudżetowanych do osiągnięcia w okresie 2018-2021 (w przypadku Marcellin Management: 2018-2030, w przypadku CDA jest to okres 2018-2021)

Stopa dyskontowa – stopa dyskontowa odzwierciedla dokonane przez kierownictwo oszacowanie ryzyka typowego dla każdego ośrodka. Jest to wskaźnik stosowany przez kierownictwo w celu oszacowania efektywności (wyników) operacyjnych oraz przyszłych propozycji inwestycyjnych. Przy ustalaniu stóp dyskontowych dla każdego ośrodka generującego przepływy pieniężne uwzględniono stawkę EURIBOR.

Szacowana stopa wzrostu – Stopy wzrostu bazują na opublikowanych szacunkach kierownictwa, opartych na danych rynkowych

Wrażliwość na zmiany założeń

W przypadku oszacowania wyżej wymienionych wartości użytkowych ośrodków, kierownictwo jest przekonane, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, że wartość bilansowa tego ośrodka znacząco przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

24. Pozostałe aktywa

24.1. Pozostałe aktywa finansowe

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Pożyczki udzielone*	10 989	12 031
Aktywa dostępne do sprzedaży	192	191
Pozostałe należności	0	0
Inne	370	359
Razem	11 551	12 581
- krótkoterminowe	10 964	12 004
- długoterminowe	587	577

Ujawnione wyżej pożyczki zostały udzielone podmiotom powiązanym, nieobjętym konsolidacją i są oprocentowane na zasadach rynkowych.

Wartość 10.989. tys. PLN kwoty prezentowanej powyżej dotyczy pożyczek udzielonych m.in. do Spółki Arcula Sp. z o.o.(10.936. tys. PLN) oraz KKS Lech (26 tys. PLN). Mają one charakter krótkoterminowy. Pożyczka do Spółki Arcula na dzień 31 grudnia 2018 była zabezpieczona poprzez cesję praw do rachunku inwestycyjnego Arcula.

* W dniu 20 marca 2019 roku nastąpiła sprzedaż udziałów w spółce Arcula Sp. z o.o. przez Spółkę z Grupy Kapitałowej Amica Marcellin Management Sp. z o.o. Ponadto, Spółka Arcula dokonała spłaty pożyczek na rzecz Spółki Marcellin Management na ogólna kwotę 10,6 mln zł.

Zarząd jednostki dominującej potwierdza założenia będące u podstaw oceny wartości aktywów ujawnione w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2018.

Oszacowane odpisy w ramach przeprowadzonej procedury szacowania straty kredytowej mają nieistotną wartość i nie zostały ujęte w sprawozdaniu.

24.2. Pozostałe aktywa niefinansowe

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności budżetowe	17 728	22 744
Zaliczki na zapasy	2 189	2 187
Rozliczenia międzyokresowe	12 035	13 773
Razem	31 952	38 704
- krótkoterminowe	31 952	38 704
- długoterminowe	0	0

25. Świadczenia pracownicze

25.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy lub też w wyniku indywidualnie zawartego programu łączącego ubezpieczenie na życie z programem emerytalnym. W związku z tym niektóre Spółki Grupy na podstawie wyceny dokonanej na podstawie wewnętrznym stosowanego narzędzia lub też na podstawie wyceny aktuarialnej tworzą rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Podsumowanie świadczeń, kwotę rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	Świadczenia emerytalne i rentowe	Inne	Razem
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2018 roku	8 213	-	8 213
Koszty bieżącego i przyszłego zatrudnienia	375	-	375
Zyski i straty aktuarialne	-862	-	-862
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2018 roku		0	0
REZERWY KRÓTKOTERMINOWE			0
REZERWY DŁUGOTERMINOWE	7 726	-	7 726
	Świadczenia emerytalne i rentowe	Inne	Razem
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2017 roku	7 505	-	7 505
Koszty bieżącego i przyszłego zatrudnienia	292	-	292
Zyski i straty aktuarialne	416	-	416
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2017 roku		0	0
REZERWY KRÓTKOTERMINOWE			0
REZERWY DŁUGOTERMINOWE	8 213	-	8 213

Główne założenia przyjęte do wyceny świadczeń pracowniczych na dzień sprawozdawczy dotyczą Spółki dominującej i są następujące:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Stopa dyskontowa (%)	3,5	3,5
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5	2,5
Zmiana prawdopodobieństwa wypłaty (%)		
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	roc.1,25 półr.1,25	roc.1,25 półr.1,25
Pozostały średni okres zatrudnienia	-	-

Analiza wrażliwości

Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o jeden punkt procentowy:

	Wzrost (tys. PLN)	Spadek (tys. PLN)
31 grudnia 2018 roku		
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	293	356
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	293	356
31 grudnia 2017 roku		
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	173	508
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	173	508

Zmiana prawdopodobieństwa wypłaty świadczeń pracowniczych o 10 punktów procentowych przy innych czynnikach niezmiennych:

	Wzrost (tys. PLN)	Spadek (tys. PLN)
31 grudnia 2018 roku		
wpływa na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	552	548
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń		
31 grudnia 2017 roku		
wpływa na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	582	577
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń		

26. Zapasy

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ujęte są następujące pozycje zapasów:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Materiały:		
Według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia	55 350	55 812
Według wartości netto możliwej do uzyskania	54 220	55 032
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	9 342	8 176
Produkty gotowe:		
Według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia	63 548	64 308
Według wartości netto możliwej do uzyskania	62 644	64 308
Towary:		
Według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia	312 083	267 269
Według wartości netto możliwej do uzyskania	303 338	261 877
Części zamienne	17 969	17 795
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	447 513	407 188

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała w swoich księgach odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do odzyskania w kwocie **10.779 tys. PLN** (w 2017 roku **10.219 tys. PLN**). Aktualizacja wartości dotyczyła zapasów materiałów, produktów gotowych oraz towarów i m.in. wynikała z zastosowania polityki tworzenia odpisów aktualizujących zapasy w oparciu o wskaźnik rotacji.

W roku 2018 ujęto w wyniku kwotę **2.565 tys. PLN** (w 2017 roku ujęte wartość odpisu **3.276 tys. PLN**).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Grupie zapasy o wartości **146.723 tys. PLN** (2017: **120.320 tys. PLN**) stanowiły zabezpieczenie zobowiązań finansowych Grupy.

27. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, ujmowane przez Grupę w ramach klasy należności i pożyczek przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności z tytułu dostaw i usług	540 753	497 146
Pozostałe należności od osób trzecich	14 543	15 755
Należności ogółem (netto)	555 296	512 901
Odpis aktualizujący należności	8 993	22 496
Należności brutto	564 289	535 397

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie nr 39.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 75-dniowy termin płatności.

W celu polepszenia przepływów z działalności operacyjnej Grupa korzystała w trakcie roku obrotowego z faktoringu bez regresu. Na dzień bilansowy Grupa posiadała **180.002. tys. PLN** należności oddanych do faktoringu (na dzień 31.12.2017 – **194.351. tys. PLN**). Należności te zostały usunięte z bilansu Grupy ponieważ ryzyko związane z należnością zostało przekazane na faktora.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Dane przedstawione w tabeli poniżej zawierają odpisy historyczne tworzone na skutek zdarzeń wymienionych w polityce rachunkowości jako podstawa tworzenia odpisów aktualizujących jak i odpis aktualizujący tworzony według modelu strat kredytowych zaimplementowanego w roku 2018. Szczegóły w zakresie wartości strat kredytowych według MSSF 9 znajduje się w nocie 38.3. – ryzyko kredytowe.

Szczegóły zastosowanych odpisów do powyższej tabeli znajdują się w nocie 38.3. - ryzyko kredytowe.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	22 496	13 140
Zwiększenie	465	10 002
Wykorzystanie	13 968	646
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	0	0
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	8 993	22 496

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem aktualizującym.

Należności te zostały przeanalizowane przy uwzględnieniu zastosowanych zabezpieczeń.

	Razem	Nieprzeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągane				
			< 30 dni	30 – 60 dni	60 – 90 dni	90 – 120 dni	>120 dni
31 grudnia 2018	540 753	503 008	29 664	2 845	1 695	764	2 777
31 grudnia 2017	497 146	459 743	28 941	791	3 993	650	3 028

Szczegóły zastosowanych odpisów do powyższej tabeli znajdują się w nocie 41 - ryzyko kredytowe.

28. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi **76.044. tys. PLN** (31 grudnia 2017 roku: **91.555. tys. PLN**).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości **242.211 tys. PLN** (31 grudnia 2017 roku: **260.642 tys. PLN**).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Środki pieniężne w banku i w kasie	73 638	63 284
Lokaty krótkoterminowe	2 372	27 880
Inne	34	391
	76 044	91 555

29. Kapitał podstawowy**29.1. Kapitał podstawowy**

Akcje imienne serii „A” (Amica S.A.), o wartości nominalnej 2 PLN każda	2 717 678	2 717 678
Akcje zwykłe serii „A”/„B” (Amica S.A.), o wartości nominalnej 2 PLN każda	5 057 595*	5 057 595*
	7 775 273	7 775 273

* w tym 2.381.881 akcji zwykłych serii A i 2.675.714 akcji zwykłych serii B

	Ilość	Wartość
Akcje własne		
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	0	0
Zakupione akcje w dniu 18 października 2019 roku w zamian za gotówkę w związku z realizacją programu motywacyjnego	250 000	30 000
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	250 000	30 000

29.1.1. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2 PLN za akcje i zostały w pełni opłacone.

29.1.2. Prawa akcjonariuszy

Uprzywilejowanie części akcji imiennych serii A polega na przyznaniu jednej akcji 2 (dwóch) głosów na WZA. Pozostałe akcje serii A i B są akcjami zwykłymi na okaziciela.

29.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale

Stan na 31.12.2018	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale
Holding Wronki S.A.	2 715 771	5 431 542	5 431 542	34,93%
NATIONALE-NEDERLANDEN OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY (dawniej: ING OFE)*	555 952	555 952	1 111 904	7,15%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	537 497	537 497	1 074 994	6,91%
Pozostali akcjonariusze**	3 966 053	3 967 960	7 932 106	51,01%
Razem	7 775 273	10 492 951	15 550 546	100,00%

** Spółka w ramach Programu Skupu Akcji Własnych Spółka nabyła 250.000 akcji zwykłych na okaziciela Amica S.A. oznaczonych kodem ISIN PLAMICA00010 (vide: Raport bieżący Nr 35/2018 z dnia 16 października 2018 roku)

Stan na 31.12.2017	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale
Holding Wronki S.A.	2 715 771	5 431 542	5 431 542	34,93%
ING OFE*	555 952	555 952	1 111 904	7,15%
Pozostali akcjonariusze	4 503 550	4 505 457	9 007 100	57,92%
Razem	7 775 273	10 492 951	15 550 546	100,00%

*Dana wskazana w oparciu o treść zawiadomień otrzymanych przez Spółkę od Akcjonariuszy, a sporządzonych w trybie Art. 69 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej.

30. Pozostałe rodzaje kapitałów**30.1. Kapitał zapasowy**

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie **107.732 tys. PLN**, wynikającej z emisji akcji w Spółce dominującej. Ponadto kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych i został skorygowany o kwoty wynikające z umorzenia akcji o wartość **28.481 tys. PLN** oraz o kwotę **11.713 tys. PLN** wynikającą z połączenia ze spółką zależną Sidegrove w latach poprzednich.

W roku 2014 Grupa dominująca zbyła wszystkie posiadane akcje własne. Zbycie nastąpiło na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego zgromadzenia Spółki z dnia 27 czerwca 2013 roku która zmieniła cel Programu Skupu Akcji z dotychczasowego, jakim było umorzenia, na nowy – dalsze zbycie nabytych akcji własnych. Wynik na sprzedaży akcji po uwzględnieniu podatku dochodowego został odniesiony na kapitał zapasowy w kwocie **8.420 tys. PLN**.

30.2. Niepodzielony zysk oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

W przypadku Spółek krajowych dywidenda może być wypłacona w oparciu o zysk ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym przygotowanym dla celów statutowych.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego Spółki dominującej rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

W przypadku Spółek zagranicznych w Grupie ograniczenia związane z podziałem kapitału i wypłaty dywidendy wynikają z lokalnych przepisów prawa handlowego i są respektowane przez zarządzających tymi Grupami.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

30.3. Udziały niekontrolujące

Prezentowane w kapitale własnym Grupy udziały nie dające kontroli odnoszą się do jednostki zależnej Inteco Bussines Solutions Sp. z o.o. oraz Sideme S.A.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Na początek okresu	238	-1 350
Dywidendy wypłacone przez jednostki zależne	-	-
Dochody całkowite (zysk/strata) netto za okres	407	1 588
Na koniec okresu	645	238

Nazwa Spółki	% udział w kapitale Spółek z kapitale	Wartość kapitału przypadającego na udziały niedające kontroli
Sideme S.A.	5%	1 955
INTECO Business Solution Sp. z o. o.	20%	-1 310
		645

Poniżej zaprezentowano wybrane dane finansowe jednostek zależnych, posiadających udziały niedające kontroli w tys. PLN:

INTECO:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Aktywa trwałe	772	819
Aktywa obrotowe	5 334	4 011
Kapitał własny	1 523	1 637
Krótkoterminowe zobowiązania i rezerwy	4 583	3 193
Przychody ze sprzedaży	23 526	19 117
Zysk netto	1 344	1 457
Wypłacona dywidenda przypadająca na udziały niedające kontroli	291	285

SIDEME S.A.:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017*
Aktywa trwałe	31 492	39 412
Aktywa obrotowe	102 465	121 611
Kapitał własny	36 093	38 267
Krótkoterminowe zobowiązania i rezerwy	97 864	122 756
Przychody ze sprzedaży	329 902	244 812
Zysk netto	-864	760
Wypłacona dywidenda przypadająca na udziały niedające kontroli	0	0

*Wartości dotyczą 9 miesięcy 2017 roku.

31. Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Krótkoterminowe	126 286	124 932
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	6 178	8 573
Kredyty w rachunku bieżącym	59 048	54 785
Obligacje	16 091	22 972
Pożyczki	12 564	15 157
Kredyty inwestycyjne	32 405	23 445
Długoterminowe	129 638	146 733
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	6 208	7 612
Obligacje	47 700	63 771
Pożyczki		
Kredyty inwestycyjne	75 730	75 350

Grupa nie zalicza żadnych instrumentów z klasy kredytów i pożyczek do zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik. Wszystkie kredyty, pożyczki i inne instrumenty dłużne wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwą kredytów, pożyczek i innych instrumentów dłużnych zaprezentowano w powyższych tabelach.

Poniższa tabela zawiera zestawienie zabezpieczeń zaciągniętych kredytów:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Zastaw na środkach trwałych	49 045	70 338
Cesja wierzytelności	22 989	25 210
Przewłaszczenie majątku obrotowego	146 723	120 320
Razem zabezpieczenia ustanowione na majątku Grupy	218 757	215 867

Wszystkie kredyty oprocentowane są na bazie zmiennych stóp procentowych. Zestawienie posiadanych kredytów na dzień 31 grudnia 2018 zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Na dzień 31 grudnia 2018 Grupa spełnia zapisy umów dotyczące kowenantów.

Ujawnienia dotyczące charakteru i zakresu ryzyka, na które narażona jest Grupa Kapitałowa z tytułu zaciągniętych kredytów prezentuje poniższa tabela.

W roku 2018 Grupa dokonała emisji krótkoterminowych obligacji na rynku polskim, dokonując jednocześnie wykupu wcześniej dokonanych emisji na warunkach **WIBOR3M + marża** oraz **WIBOR 6M + marża**. Na dzień bilansowy zobowiązania Grupy z tytułu wyemitowanych obligacji wyniosły krótkoterminowe 16 091 tys. zł oraz długoterminowe 47 700 tys. zł.

Grupa emituje i oferuje obligacje wyłącznie dla instytucjom finansowym. Program obligacji nie jest przeznaczony dla klientów indywidualnych i osób fizycznych.

Na dzień bilansowy warunki emisji pozostały bez zmian w porównaniu do warunków na dzień 31 grudnia 2017

Lp.	Kwota z Umowy (w tys. PLN)	Kwota na dzień 31.12.2018 (w tys. PLN)	Termin spłaty kredytu	Oprocentowanie	Rodzaj kredytu
1	5 000	0	2019	WIBOR O/N + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
2	5 000	0	2019	WIBOR O/N + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
3	5 000	24	2019	WIBOR 1M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
4	5 000	50	2019	WIBOR 1M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
5	7 000	0	2019	WIBOR 1 M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
6	55 500	22 200	2020	WIBOR 3 M + MARŻA BANKU	KREDYT INWESTYCYJNY
7	85 000	38 676	2019	WIBOR 1M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
8	35 000	0	2019	WIBOR 1M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
9	100 000	83 443	2023	WIBOR 3 M + MARŻA BANKU	KREDYT INWESTYCYJNY
10	4 200	2 494	2020	WIBOR 3 M + MARŻA BANKU	KREDYT INWESTYCYJNY
11	12 900	0	2019	LIBOR 1M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
12	6 880	0	2019	EONIA + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
13	1 247	0	2019	STAŁE OROCENTOWANIE + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
14	37 870	6 822	2019	MOSPRIME 1M+ MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
15	10 820	0	2019	MOSPRIME 1M+ MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
16	1 075	2 064	2019	EURIBOR 3M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
17	6 665	800	2019	STAŁE OROCENTOWANIE + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
18	1 290	1 144	2019	EURIBOR 1M + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
19	0	1 750	2019	EONIA + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
20	0	581	2019	EONIA + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
21	23 948	7 136	2019	STAŁE OROCENTOWANIE + MARŻA BANKU	KREDYT OBROTOWY
Razem	409 394	167 183			

32. Rezerwy

32.1. Zmiany stanu rezerw

	Rezerwy krótkoterminowe		Rezerwy długoterminowe	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Rezerwy na bonusy sprzedażowe	63 760	56 454	-	-
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	32 921	30 948	7 366	6 593
Rezerwy na wynagrodzenia i urlopy	19 012	34 856	-	-
Rezerwy na marketing i prowizje	4 576	94	-	-
Inne rezerwy	7 281	6 954	-	-
	127 550	129 306	7 366	6 593

32.2. Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych zgodnie z przysługującym klientom okresem 2 lat gwarancji. Przewiduje się, że większość tych kosztów (około 75%) zostanie poniesiona w pierwszym roku ochrony gwarancyjnej, a ich pozostała część w 2 roku.

Podstawą do oszacowania rezerwy na przyszłe naprawy gwarancyjne są: okres objęcia gwarancją, historyczny jednostkowy koszt naprawy, szacowana wadliwość wyrobów, średni udział kosztu części zamiennej w koszcie naprawy. Wartość wymienionych wyżej zmiennych, poza okresem gwarancji, może ulec zmianie w przyszłych okresach, wpływające jednocześnie na wysokość rezerwy. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych zmiennych aby rezerwa odzwierciedlała realne zobowiązanie Grupy z tytułu obowiązków dokonania napraw gwarancyjnych.

32.3. Rezerwa na bonusy sprzedażowe

Warunki tworzenia rezerw na bonusy sprzedażowe wynikają z postanowień umów z odbiorcami. Rezerwy tworzone są w momencie sprzedaży wyrobów do klienta, a wykorzystywane po dokonaniu weryfikacji, że odbiorca spełnił warunki obrotu wynikające z zapisów umów oraz wystawieniu lub otrzymaniu stosownego dokumentu w tym zakresie. Rezerwy te oparte są o miesięczne kwartalne i roczne progi sprzedaży. Wartość rezerw pozostała na dzień bilansowy wynika z nie otrzymania odpowiedniego dokumentu od odbiorcy pozwalającego na zanotowanie wykorzystania rezerw.

32.4. Rezerwy usługi marketingowe i prowizje

Grupa tworzy rezerwę na koszty działań marketingowych oraz prowizji od sprzedaży na określonych rynkach. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na prowizję oparte zostały na szczegółowej kalkulacji od zrealizowanej sprzedaży na warunkach ustalonych z każdym z klientów. Natomiast rezerwa na działania marketingowe oparta jest na zrealizowanych rzeczywistych działaniach na poszczególnych rynkach, co do których do dnia zamknięcia sprawozdania Grupa nie otrzymała jeszcze stosownego rozliczenia i dokumentów.

32.5. Rezerwa na wynagrodzenia i urlopy

Ta grupa rezerw zawiera oszacowaną wartość rezerwy na urlopy oraz szacunkową wartość praw przyznanych władzom spółki dominującej oraz grupie kluczowych menedżerów Spółki dominującej, opartych na poziomie wyniku skonsolidowanego brutto. Prawa zostaną zrealizowane po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2018 rok.

33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

33.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Wobec jednostek powiązanych	1 647	1 163
Wobec jednostek pozostałych	463 516	396 418
	465 163	397 581
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	14 463	11 265
Zobowiązanie faktoring	38 169	34 281
Inne zobowiązania (nota 33.2)	41 362	55 011
	93 994	100 557
Razem	559 157	498 138

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

- zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 75 dniowych;
- pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności.

Warunki dotyczące transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione zostały w nocie 39.

33.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł i innych	243	159
Podatek VAT	27 612	35 053
Podatek dochodowy od osób fizycznych	4 085	2 459
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	8 568	8 015
Pozostałe	854	9 325
Inne zobowiązania niefinansowe	-	-
Razem	41 362	55 011
- krótkoterminowe	41 362	55 011
- długoterminowe	0	0

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami, a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach kwartalnych.

33.3. Rozliczenia międzyokresowe

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:		
Dotacji rządowych	2 338	2 457
Inne	18 321	12 043
Razem	20 659	14 500
- krótkoterminowe	18 321	12 132
- długoterminowe	2 338	2 368

W roku 2005 Grupa Amica S.A. podpisała z umowę z Ministrem Gospodarki i Pracy o dofinansowanie projektu o rozbudowę przedsiębiorstwa oraz dokonanie zmian wyrobów w Amica S.A. Dofinansowanie odbywało się w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. W ramach projektu Grupa była zobowiązana do poniesienia nakładów na Rzeczowy Majątek Trwały oraz zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników. Udział dofinansowania w Rzeczowym Majątku Trwałym ze strony Programu wyniósł 25% poniesionych nakładów.

W okresie sprawozdawczym wartość odniesiona w pozostałe przychody operacyjne z tytułu przypisania wartości dotacji równoległe do odpisów amortyzacyjnych wyniosła **341 tys. PLN** (w roku 2017: **242 tys. PLN**).

Grupa spełniła wszelkie warunki umów podpisanych w ramach otrzymanej pomocy rządowej i nie wykazuje z tego tytułu żadnych zobowiązań warunkowych.

Zgodnie z polityką rachunkowości Grupa Amica S.A. środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, zaliczane są do rozliczeń międzyokresowych przychodów. Zakwalifikowane do tej pozycji kwoty zwiększają stopniowo pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych lub kosztów prac rozwojowych sfinansowanych z tych źródeł.

34. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych przedstawiają poniższe tabele:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej/bilansowa zmiana stanu <i>Zapasów</i>	-40 325	-38 337
zmiany różnic kursowych	-2 741	-7 870
Zmiana stanu <i>Zapasów</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	-43 066	-46 207
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej/bilansowa zmiana stanu <i>Rezerw</i>	-1 470	16 865
zmiany różnic kursowych	-5 347	1 615
Zmiana stanu <i>Rezerw</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	-6 817	18 480
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej/bilansowa zmiana stanu <i>Należności</i>	-36 937	22 190
podatek dochodowy		
inne		
zmiany różnic kursowych	661	6 775
Zmiana stanu <i>Należności</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	-36 276	28 965
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej/bilansowa zmiana stanu <i>Rozliczeń międzyokresowych</i>	7 745	7 053
zmiany dotacji	196	196
Zmiana stanu <i>Rozliczeń międzyokresowych</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	7 941	7 249
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej/bilansowa zmiana stanu <i>zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek</i>	58 889	-15 774
kompensata zobowiązania podatkowe podatki	0	0
factoring	3 889	4 374
zmiany różnic kursowych	-594	6 683
inne		
Zmiana stanu <i>zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	62 184	-4 717
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej/bilansowa zmiana stanu <i>środków pieniężnych</i>	-15 551	6 264
różnice kursowe	566	-23
Zmiana stanu <i>środków pieniężnych</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	-14 985	6 241

W związku z różnorodnością sposobów zarządzania środkami pieniężnymi i regulacji bankowych w świecie oraz w celu zapewnienia zgodności z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, Grupa ujawnia zasady rachunkowości przyjęte przy ustalaniu tego, co wchodzi w skład środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. MSR 7.46

Grupa zalicza do środków pieniężnych lokaty ze względu na fakt, iż środki te są dostępne na żądanie.

Szczegółowa informacja na temat środków pieniężnych i ich ekwiwalentów znajduje się w nocie nr 28.

Informacja dotycząca pożyczek zaciągniętych w Grupie została ujawniona w nocie nr 39.

Wartość zaciągniętych kredytów od jednostek niepowiązanych w roku 2018 wyniosła 110.020. Grupa dokonała tym samym spłaty swoich zobowiązań kredytowych w 2018 roku na wartość 102.531. tys. PLN

35. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie **11.864 tys. PLN** (31 grudnia 2017 – **41.184 tys. PLN**). Kwoty te przeznaczone będą na nowe inwestycje o charakterze rzeczowym, w tym na wydatki inwestycyjne w ramach rozbudowy infrastruktury Fabryki Kuchni i modernizacji technologii Fabryki Kuchni.

36. Zobowiązania warunkowe

Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała zobowiązań warunkowych.

37. Sprawy sądowe

Na dzień bilansowy, nie występowały istotne postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzytelności Emitenta lub jednostki od niego zależnej.

38. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

W dniu 21 października 2005 roku weszła w życie większość przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym („ZSEE”). Nakłada ona na podmioty wprowadzające na rynek sprzęt elektryczny i elektroniczny (producentów oraz importerów) m.in. obowiązek zorganizowania i sfinansowania odbierania od prowadzących punkty zbierania zużytego sprzętu, przetwarzania, odzysku, w tym recyklingu, i unieszkodliwiania zużytego sprzętu. Od dnia 1 stycznia 2008 roku wprowadzający sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych jest obowiązany do zapewniania zbierania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych.

Obowiązki wynikające z powyższych przepisów, a polegające na zbiórce zużytego sprzętu w danym roku na podstawie deklaracji Spółki o wprowadzeniu na rynek sprzętu nowego w latach poprzednich, Grupa realizuje w drodze podpisanych umów ze Spółką Biosystem Elektrorecykling S.A.. Z tytułu realizacji tych umów Grupa poniosła koszty danego okresu związane z organizacją i odzyskiem zużytego sprzętu w 2018 roku w kwocie **3.073. tys. PLN** (w 2017 roku **2.458 tys. PLN**).

39. Informacje o podmiotach powiązanych

Kontrolę nad jednostką Amica Wronki sprawuje Holding Wronki S.A., który posiada 34,93 % akcji Spółki Amica SA. Pozostała część akcji jest w posiadaniu wielu akcjonariuszy (w tym pracowników). Akcjonariusze posiadający powyżej 5% akcji Amica S.A. zostali wymienieni w nocie nr 26.

W roku finansowym zakończonym 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą, a podmiotem dominującym całej Grupy, za wyjątkiem transakcji wynikających ze stosunku zatrudniania. (W roku finansowym zakończonym 31 grudnia 2017 wartość tych transakcji wyniosła zero).

Wszystkie jednostki objęte konsolidacją sporządziły sprawozdania finansowe na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Grupa stosuje procedurę dotyczącą weryfikacji podmiotów powiązanych w wśród osób należących do Zarządu, Rady Nadzorczej oraz kluczowego personelu. W wyniku przeprowadzonego procesu weryfikacji zostały ujawnione podmioty zaprezentowane poniżej.

Podmioty powiązane ze Spółką dominującą obejmują kluczowy personel kierowniczy, jednostki zależne objęte obowiązkiem konsolidacji i pozostałe podmioty powiązane, do których Grupa zalicza podmioty kontrolowane przez właścicieli Spółki.

Do podmiotów powiązanych Grupa zalicza:

- Spółki zależne konsolidowane spełniające definicję kontroli zgodnie z MSSF 10 wymienione w nocie nr 4
- Pozostałe podmioty powiązane: KKS Lech Poznań, Fundacja Amicis, Arcula Sp. z o.o. (dawniej Quota SPV 4 Sp.z o.o.)
- Kluczowy personel Grupy (członkowie kadry zarządzającej) oraz Rada Nadzorcza
- Podmioty dominujące: Holding Wronki S.A., Invesco Sp. z o.o.

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

Nazwa podmiotu powiązanego	Przychody z działalności podstawowej		Koszty działalności podstawowej	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Holding Wronki SA	43	43	3 933	3 571
KKS LECH Poznań	4 879	5 143	3 764	3 371
Invesco Sp. z o.o.	2	2	-	-
Antiqua Sp. z o.o.*		4	-	-
Fundacja Amicis	67	45	-	-
Arcula Sp. z o.o.	13	13	-	-
Razem	5 004	5 250	7 697	6 942

Nazwa podmiotu powiązanego	Należności handlowe		Zobowiązania handlowe	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Holding Wronki SA		7	1 017	806
KKS LECH Poznań	1 525	4 373	630	357
Fundacja Amicis	5	7	-	-
Arcula Sp. z o.o.	4	4	-	-
Razem	1 534	4 391	1 647	1 163

Poniższa tabela przedstawia zestawienie pożyczek udzielonych podmiotom powiązanym za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

Grupa	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
KKS Lech Poznań S.A.	26	1 050
Arcula Sp. z o.o.*	10 936	10 947
SUMA	10 962	11 997

W roku 2018 Grupa udzieliła pożyczek powyższym Spółkom na wartość 8.859. tys. PLN. W badanym roku Spółki spłaciły swoje zobowiązania z tytułu pożyczek na wartość 9.848. tys. PLN.

Pożyczki udzielone do Spółki Arcula mają charakter krótkoterminowy. Zgodnie z zawartymi umowami spłata odsetek będzie następować w okresach półrocznych oraz kwartalnych. Na dzień 31 grudnia 2018 pożyczki do Spółki Arcula były zabezpieczone poprzez cesję praw do rachunku inwestycyjnego.

* W dniu 20 marca 2019 roku nastąpiła sprzedaż udziałów w spółce Arcula Sp. z o.o. przez Spółkę z Grupy Kapitałowej Amica Marcellin Management Sp. z o.o. Ponadto, Spółka Arcula dokonała spłaty pożyczek na rzecz Spółki Marcellin Management na ogólną kwotę 10,6 mln zł.

Bezpośrednie zaangażowanie Grupy w KKS Lech Poznań S.A.

Grupa prezentuje w bilansie na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku następujące zaangażowanie KKS Lech Poznań S.A.

KKS (w tys. zł)	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności handlowe	1 525	4 372
Pożyczki udzielone	26	1 050
SUMA	1 551	5 422

Warunki zawartych z KKS Lech Poznań S.A. umów o pożyczkę oraz o świadczenie usług nie odbiegają od warunków rynkowych.

Biorąc pod uwagę częściowe przeterminowanie powyższych należności Zarząd rozważył istnienie przesłanek potencjalnej utraty ich wartości i konieczności rozpoznania odpisów aktualizujących.

Zarząd wziął pod uwagę dotychczasową historię spłat należności od KKS Lech Poznań S.A., spłaty należności dokonane po dniu bilansowym, a przed datą zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego, długość okresu przeterminowania, obecną sytuację finansową KKS Lech Poznań S.A. i przyjętą przez KKS Lech Poznań S.A. strategię finansową na kolejne lata, opartą o przewidywane przyszłe wyniki finansowe i możliwości klubu do generowania przychodów.

W oparciu o powyższe Zarząd stoi na stanowisku, że ryzyko braku spłaty powyższych należności w przyszłości jest ograniczone i w związku z powyższym nie dokonał odpisów aktualizacyjnych zaangażowanych aktywów.

39.1. Jednostka dominująca całej Grupy

W roku finansowym zakończonym 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły transakcje pomiędzy Spółkami z Grupy, a podmiotem dominującym całej Grupy, za wyjątkiem transakcji wynikających ze stosunku zatrudniania ujawnionym w nocie nr 40.4.

39.2. Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę

Nie zdefiniowano podmiotu o znaczącym wpływie na Grupę.

39.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje zawierane z podmiotami powiązanymi dotyczą w przeważającej mierze sprzedaży przez Grupę dominującą wyrobów i towarów i usług do jej spółek zależnych. Operacje te odbywają się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych.

Grupa Amica S.A. pełni również funkcję pożyczkodawcy w stosunku do podmiotów powiązanych. Pożyczki udzielone zostały na zasadach rynkowych. Na dzień bilansowy Grupa posiadała w swoich aktywach finansowych pożyczkę udzieloną KKS Lech Poznań S.A. oraz Arcula Sp. z o. o. (spłacona po dniu bilansowym). Wartość tej pożyczki zaprezentowana została w tabeli w nocie 39.

Pozostałe transakcje zawierane pomiędzy Grupami Grupy mają charakter usługowy i odbywają się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych.

39.1. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

39.1.1. Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy**

Wynagrodzenie Zarządu jednostki dominującej

Zarząd Spółki

Okres od 01.01 do 31.12.2018	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	Świadczenia z tyt. programu motywacyjnego	Świadczenia po okresie zatrudnienia
Jacek Rutkowski	1 037	1905	
Jarosław Drabarek*	-	-	697
Marcin Bilik	677	1905	
Alina Jankowska-Brzóska	677	1905	
Wojciech Kocikowski	667	1905	
Piotr Skubel	663	1905	
Razem	3 721	9 525	697

Okres od 01.01 do 31.12.2017	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	Świadczenia z tyt. programu motywacyjnego	Świadczenia po okresie zatrudnienia
Jacek Rutkowski	1 037	1 710	-
Jarosław Drabarek*	664	1 211	-
Marcin Bilik	677	1 710	-
Alina Jankowska-Brzóska	677	1 710	-
Wojciech Kocikowski	667	1 710	-
Piotr Skubel	678	1 710	-
Tomasz Dudek	-	-	110
Andrzej Sas	-	-	110
Razem	4 400	9 761	220

*osoby otrzymały wynagrodzenie za pełnienie funkcji w Zarządzie Amica S. A w roku 2017.

**Wskazane wynagrodzenia zostały zaprezentowane w ujęciu memoriałowym tzn. według kalkulacji wynagrodzenia należnych za dany rok księgowy.

Rada Nadzorcza

Okres od 01.01 do 31.12.2018	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	Świadczenia z tyt. wypłaconego programu motywacyjnego	Świadczenia po okresie zatrudnienia
Tomasz Rynarzewski	371	342	-
Dariusz Formela	0	275	-
Dariusz Bartmiński	0	275	-
Tomasz Dudek	313	342	-
Piotr Rutkowski	314	342	-
Paweł Wyrzykowski	303	342	-
Konopacki Andrzej	300	-	-
Małek Artur	307	-	-
Razem	1908	1918	0

Okres od 01.01 do 31.12.2017	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	Świadczenia z tyt. wypłaconego programu motywacyjnego	Świadczenia po okresie zatrudnienia
Tomasz Rynarzewski	163	415	-
Dariusz Formela	87	242	-
Dariusz Bartmiński	68	242	-
Tomasz Dudek	97	242	-
Piotr Rutkowski	91	247	-
Paweł Wyrzykowski	84	242	-
Bogna Sikorska	2	173	-
Wojciech Kochanek	0	173	-
Bogdan Gleinert	0	173	-
Zbigniew Derdziuk	-	-	-
Konopacki Andrzej	17	-	-
Małek Artur	21	-	-
Grzegorz Golec	2	173	-
Razem	632	2322	0

39.1.2. Wynagrodzenie wypłacone pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

Okres od 01.01 do 31.12.2018	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	Świadczenia z tyt. wypłaconego programu motywacyjnego	Świadczenia po okresie zatrudnienia
Zbiorczo	2 202	2 205	-
Razem	2 202	2 205	0

Okres od 01.01 do 31.12.2017	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	Świadczenia z tyt. wypłaconego programu motywacyjnego	Świadczenia po okresie zatrudnienia
Zbiorczo	2 443	2 119	-
Razem	2 443	2 119	0

39.1.3. Udziały wyższej kadry kierowniczej (w tym członków Zarządu i Rady Nadzorczej) w programie akcji pracowniczych

W dniu 28 czerwca 2018 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Amica S.A. podjęło decyzję o uruchomieniu Programu Motywacyjnego dla kluczowym menedżerów w tym:

- Przyjęcie programu nabywania akcji własnych
- Utworzenie kapitału rezerwowego na nabycie akcji własnych w kwocie 30.000 tys. PLN

W dniu 28 września 2018 roku Spółka wystosowała ofertę zakupu akcji Amica S.A. w kwocie nieprzekraczające 30.000 tyś. PLN z ceną zakupu jednej akcji w kwocie 120,00 zł.

Zgodnie z informacją zawartą w Raporcie bieżącym nr 35/2018 z dnia 16 października 2018 Spółka zobowiązała się do nabycia 250 tyś. akcji od akcjonariuszy, którzy zgłosili chęć zbycia posiadanych akcji w ramach skupu akcji własnych przez Amica S.A.

Rozliczenie transakcji nastąpiło w dniu 18 października 2018 roku. W tym dniu spółka rozpoznała w kapitale akcje własne przeznaczone do dystrybucji w ramach programu w kwocie 30.000 tyś. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 nie wykonano działań w ramach programu. Pierwsze ujęcie programu (Grant Date) nastąpi w roku 2019.

40. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie audytorów z sieci Grant Thornton, który jest podmiotem uprawnionym do badania Sprawozdań finansowych Grupy wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Obowiązkowe badanie Sprawozdania finansowego	662	523
Pozostałe usługi dozwolone dla Audytora przepisami prawa (konsultacje MSSF 15)	-	15
Pozostałe usługi dozwolone dla Audytora przepisami prawa	57	222
Razem	719	760

41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, obligacje, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe) oraz walutowe kontrakty terminowe typu *forward* oraz *kontrakty walutowo-procentowe typu CIRS*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Spółki oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej.

Grupa rozpoznaje ryzyko rynkowe jako ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe, dodatkowo Grupa opisuje ryzyko związane z płynnością oraz ryzyko kredytowe.

Zarządzanie ryzykiem finansowym Grupy koordynowane jest przez Spółkę dominującą, w bliskiej współpracy z Zarządami oraz dyrektorami finansowymi spółek zależnych. W procesie zarządzania ryzykiem najważniejszą wagę mają następujące cele:

- zabezpieczenie krótkoterminowych oraz średnioterminowych przepływów pieniężnych,
- stabilizacja wahań wyniku finansowego Grupy,
- wykonanie zakładanych prognoz finansowych poprzez spełnienie założeń budżetowych,
- osiągnięcie stopy zwrotu z długoterminowych inwestycji wraz z pozyskaniem optymalnych źródeł finansowania działań inwestycyjnych.

Grupa nie zawiera transakcji na rynkach finansowych w celach spekulacyjnych. Od strony ekonomicznej przeprowadzane transakcje mają charakter zabezpieczający przed określonym ryzykiem.

Ponadto Spółka dominująca wyznaczyła formalnie część instrumentów pochodnych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych zgodnie z wymogami MSSF 9 (instrumenty pochodne zabezpieczające).

W kolejnych punktach przedstawiono najbardziej znaczące ryzyka, na które narażona jest Grupa.

41.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

Grupa zarządza kosztami oprocentowania poprzez korzystanie zarówno ze zobowiązań o oprocentowaniu stałym, jak i zmiennym. Stara się ona, by od 80% do 100% pożyczek i kredytów długoterminowych miało oprocentowanie stałe. Aby przyjęte przez Spółkę rozwiązanie było skuteczne z ekonomicznego punktu widzenia, zawiera ona kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe), w ramach których zgadza się na wymianę, w określonych odstępach czasu, różnicy między kwotą odsetek naliczonych według stałego i zmiennego oprocentowania od uzgodnionej kwoty głównej. Transakcje te mają na celu zabezpieczenie zaciągniętych zobowiązań kredytowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa zabezpieczyła około 68% zobowiązań, których koszt oparty jest na zmiennej stopie procentowych (w tym około 75% zaciągniętych przez Spółkę zobowiązań kredytowych i innych instrumentów dłużnych).

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość zysku (straty) brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników.

	Rok 2018 tyś. PLN	Rok 2017 tyś. PLN
Zobowiązania oparte na zmiennej stopie procentowej	395 142,34	412 788,26
Pochodne instrumenty finansowe - stopa procentowa	173 604,96	214 106,21
wpływ na wynik (tyś PLN) wzrost stopy referencyjnej o 25 pkt bazowych	-553,84	-496,71

41.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa zabezpieczyła ok. 90% ekspozycji netto wynikającej z transakcji sprzedaży denominowanych w walutach obcych oraz ok. 90% ekspozycji netto wynikającej z transakcji zakupu denominowanych w walutach obcych prognozowanych na nowy rok budżetowy. Należy zaznaczyć, że duża część sprzedaży i zakupów jest zawieranych w takich samych walutach obcych, co stanowi naturalne zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości w roku 2018.

Analiza wrażliwości polega w pierwszej kolejności na prezentacji struktury walutowych instrumentów finansowych, elementów aktywów oraz pasywów Grupy narażonych na ryzyko walutowe. Dane z tabeli wartości narażonych na ryzyko w następnej kolejności poddawane są testom zmian kursów walutowych.

Do wyznaczenia zakresu potencjalnych zmian kursów dla celu analizy wyliczono zmienność historyczną za dany rok sprawozdawczy (całość wyliczeń oparte na fixingach publikowanych przez NBP).

Sposób wyliczenia zmienności historycznej:

$$\text{Var} \left(\ln \left(\frac{S_t}{S_0} \right) \right) = \sigma^2 t,$$

σ jest zannualizowanym odchyleniem standardowym (logarytmicznej) stopy zwrotu z fixingów NBP dla danej pary walutowej. Anualizacja zmienności jednodniowej do rocznej dokonywana jest wzorem (pierwiastek kwadratowy z faktycznej liczby publikacji danych w okresie):

$$\hat{\sigma} = \sqrt{252} \sigma_{1d}$$

Rok 2018

Historyczna zmienność oraz fixing NBP do analizy

	fixing NBP	zmienność historyczna
EUR/PLN	4,3000	4,1%
CNY/PLN	0,5481	7,9%
GBP/PLN	4,7895	6,9%
CZK/PLN	0,1673	4,0%
USD/PLN	3,7597	9,6%
RUB/PLN	0,0541	12,7%

Wartość narażona na ryzyko:

wartość narażona na ryzyko
31/12/2018

	razem mln PLN	mln EUR	mln CNY	mln RUB	mln GBP	mln USD	mln CZK
należności handlowe	364,12	52,06	1,06	1 553,78	7,58	0,02	73,90
środki pieniężne	44,04	6,86	6,10	50,61	0,04	0,63	15,25
instrumenty finansowe - wynik	-36,61	-2,93	109,94	-910,00	-2,27	0,78	-162,00
instrumenty finansowe - kapitał	537,66	-42,08	1 298,07	0,00	-13,35	34,51	-351,00
zobowiązania handlowe	-463,51	-69,92	-191,54	-194,42	-5,03	-2,79	-15,01
zobowiązania z tytułu zadłużenia	-33,00	-3,62	0,00	-126,10	-1,52	-0,89	-0,02

Poniższa tabela prezentuje analizę wrażliwości Spółki na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2018:

	razem mIn PLN		zmiana kursu EUR/PLN		zmiana kursu CNY/PLN		zmiana kursu USD/PLN	
			osłabienie PLN	umocnienie PLN	osłabienie PLN	umocnienie PLN	osłabienie PLN	umocnienie PLN
			4,1%	-4,1%	7,9%	-7,9%	9,6%	-9,6%
należności handlowe	23,1	-23,1	9,2	-9,2	0,0	0,0	0,0	0,0
środki pieniężne	2,3	-2,3	1,2	-1,2	0,3	-0,3	0,2	-0,2
instrumenty finansowe - wynik	-3,6	3,6	-0,5	0,5	4,7	-4,7	0,3	-0,3
instrumenty finansowe - kapitał	54,3	-54,3	-7,4	7,4	56,0	-56,0	12,4	-12,4
zobowiązania handlowe	-25,1	25,1	-12,3	12,3	-8,3	8,3	-1,0	1,0
zobowiązania z tytułu zadłużenia	-2,3	2,3	-0,6	0,6	0,0	0,0	-0,3	0,3
suma (wynik)	-5,5	5,5	-3,1	3,1	-3,2	3,2	-0,8	0,8
suma (kapitał)	54,3	-54,3	-7,4	7,4	56,0	-56,0	12,4	-12,4

Szczegółowa analiza dla pozostałych walut nie jest prezentowana ze względu na małą istotność, ale wartość analizy jest uwzględniona w kolumnie „razem”.

Ekspozycja na ryzyko walutowe ulega zmianom w ciągu roku w zależności od wolumenu transakcji przeprowadzanych w walucie. Niemniej powyższą analizę wrażliwości można uznać za reprezentatywną dla określenia ekspozycji Grupy na ryzyko walutowe na dzień bilansowy.

Rok 2017

Historyczna zmienność oraz fixing NBP do analizy

	fixing NBP	zmienność historyczna
EUR/PLN	4,1709	3,9%
CNY/PLN	0,5349	7,0%
GBP/PLN	4,7001	8,7%
CZK/PLN	0,1632	3,9%
USD/PLN	3,4813	7,8%
RUB/PLN	0,0604	9,9%

Wartość narażona na ryzyko:

	wartość narażona na ryzyko 31/12/2017						
	razem mIn PLN	mIn EUR	mIn CNY	mIn RUB	mIn GPB	mIn USD	mIn CZK
	należności handlowe	334,14	46,29	0,69	1 518,68	8,32	0,00
środki pieniężne	41,62	7,18	3,27	58,95	0,00	0,63	25,63
instrumenty finansowe - wynik	9,53	1,16	100,93	-680,00	-2,35	7,56	-144,00
instrumenty finansowe - kapitał	482,34	-31,51	1 038,60	-	-22,55	59,55	-264,13
zobowiązania handlowe	-413,90	-54,43	-176,63	-341,45	-8,10	-9,08	-12,68
zobowiązania z tytułu zadłużenia	-36,59	-0,76	0,00	-535,39	0,00	-0,31	0,00

Poniższa tabela prezentuje analizę wrażliwości Grupy na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017:

	razem mln PLN		zmiana kursu EUR/PLN		zmiana kursu CNY/PLN		zmiana kursu GBP/PLN	
	osłabienie PLN	umocnienie PLN	osłabienie PLN	umocnienie PLN	osłabienie PLN	umocnienie PLN	osłabienie PLN	umocnienie PLN
			3,9%	-3,9%	7,0%	-7,0%	7,8%	-7,8%
należności handlowe	20,5	-20,5	7,5	-7,5	0,0	0,0	0,0	0,0
środki pieniężne	2,0	-2,0	1,2	-1,2	0,1	-0,1	0,2	-0,2
instrumenty finansowe - wynik	0,1	-0,1	0,2	-0,2	3,8	-3,8	2,1	-2,1
instrumenty finansowe - kapitał	39,1	-39,1	-5,1	5,1	38,9	-38,9	16,2	-16,2
zobowiązania handlowe	-23,4	23,4	-8,9	8,9	-6,6	6,6	-2,5	2,5
zobowiązania z tytułu zadłużenia	-3,4	3,4	-0,1	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,1
suma, zmiana w wyniku	-4,3	4,3	-0,1	0,1	-2,7	2,7	-0,3	0,3
suma, zmiana w kapitałach	39,1	-39,1	-5,1	5,1	38,9	-38,9	16,2	-16,2

Szczegółowa analiza dla pozostałych walut nie jest prezentowana ze względu na małą istotność, ale wartość analizy jest uwzględniona w kolumnie „razem”.

Ekspozycja na ryzyko walutowe ulega zmianom w ciągu roku w zależności od wolumenu transakcji przeprowadzanych w walucie. Niemniej powyższą analizę wrażliwości można uznać za reprezentatywną dla określenia ekspozycji Grupy na ryzyko walutowe na dzień bilansowy.

41.3. Ryzyko kredytowe

Podstawową praktyką Grupy z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym jest dążenie do zawierania transakcji wyłącznie z podmiotami o potwierdzonej wiarygodności. Grupa dokonuje bieżącej oceny zdolności kredytowej odbiorców oraz w uzasadnionych przypadkach wymaga stosownych zabezpieczeń. Ponadto większość należności Spółek w Grupie jest objętych polisą ubezpieczenia należności. Kontrahenci, w stosunku do których Grupa nie posiada historii współpracy lub sprzedaż następuje sporadycznie, dokonują zakupów w formie przedpłaty. Natomiast kredyt kupiecki jest przyznawany odbiorcom, z którymi istnieje pozytywna historia współpracy oraz posiadają zdolność kredytową ocenioną na podstawie źródeł zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

Grupa zbudowała model służący do szacowania oczekiwanych strat z portfela należności. Model opiera się na analizie historycznej uwzględniającej spłatę należności od klientów Grupy. W ramach należności z tytułu dostaw i usług, stanowiących najbardziej istotną klasę aktywów narażonych na ryzyko kredytowe, Grupa nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z pojedynczym znaczącym kontrahentem. W konsekwencji szacunki odpisów są dokonywane na zasadzie zbiorowej, a należności zostały pogrupowane według okresu przeterminowania oraz lokalizacji geograficznej dłużnika. Szacunek odpisu jest oparty przede wszystkim o historycznie kształtujące się przeterminowania i powiązanie zalegania z faktyczną spłacalnością. Ponadto w modelu uwzględniono informacje dotyczące przyszłości obejmujące: m.in. prognozy PKB na kolejny rok oraz przewidywaną ekstrapolację wskaźnika upadłości podmiotów.

Wartości brutto poszczególnych grup oraz wysokość odpisów kształtowały się na 31 grudnia 2018 roku następująco:

Należności z tytułu dostaw i usług									
	Bieżące	0 – 30 dni	31-60 dni	61 – 90 dni	91 – 120 dni	121-150 dni	151-180 dni	powyżej 180 dni	Razem
Stan na 31.12.2018									
Lokalizacja: Polska									
Wskaźnik zastosowany do odpisu *	0,34%	0,58%	5,37%	22,45%	36,73%	47,60%	59,18%	62,93%	
Wartość brutto należności	20 881	805	59	27	21	9	21	69	21 892
Odpis aktualizujący	86	4	1	1	1	0	14	3	109
Lokalizacja: Zagranica									
Wskaźnik zastosowany do odpisu *	0,40%	0,93%	5,06%	12,47%	18,83%	23,90%	31,96%	34,94%	
Wartość brutto należności	47 865	4 740	936	28	190	61	14	2 619	56 454
Odpis aktualizujący	158	27	39	4	51	7	1	645	931
Razem odpisy	243	30	40	4	52	7	15	648	1 041

*Wartości wskaźników zaprezentowanych w tabeli powyżej są wartościami uśrednionymi

Na zmiany w odpisie aktualizującym w ciągu okresu wpłynęły przede wszystkim następujące zdarzenia:

- Grupa dokonała uznania należności wzajemnych z kontrahentem, które przekraczały przeterminowanie powyżej 180 dni .
- W związku ze zmianą modelu biznesowego zmalała kwota do przeprowadzania odpisu na stratę kredytową.

Grupa analizując sytuację gospodarczą w kraju oraz zagranicą przyjęła korektę głównego wskaźnika odpisów zgodnie z informacją w tabeli powyżej. Na dzień bilansowy nie odnotowała istotnego wpływu pogorszenia się sytuacji gospodarczej w kraju i rynkach zagranicznych na możliwość regulacji zobowiązań przez kontrahentów.

Zmiany odpisów aktualizujących należności zostały ujawnione w nocy 27.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak pożyczki, Grupa przeprowadziła analizę utraty wartości udzielonych pożyczek. Kwoty otrzymane w badaniu zostały uznane za nie mające istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Informację na temat zastosowanego modelu oraz wartości udzielonych pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 znajdują się w nocy 8.

W ramach prowadzonej działalności Grupa nie nabywa aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

41.4. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, umowy leasingu finansowego.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności, za wyjątkiem instrumentów pochodnych wykazanych w wartości godziwej na dzień bilansowy.

31 grudnia 2018 roku	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki i inne instrumenty dłużne	0	35 740	90 171	130 013	0	255 924
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	0	553 428	5 729	0	0	559 157
Instrumenty pochodne	0	890	1 980	2 401	0	5 271

31 grudnia 2017 roku	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty, pożyczki i inne instrumenty dłużne	0	82 453	43 696	145 517	0	271 665
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	0	493 336	4 802	0	0	498 138
Instrumenty pochodne	0	16 986	8 558	16 113	0	41 657

42. Instrumenty pochodne

Strategia zarządzania ryzykiem

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń w rozumieniu MSSF 9 w odniesieniu do transakcji przedstawionych w tabeli poniżej.

W ramach strategii zarządzania ryzykiem Grupa zakłada, że wpływ na efektywność zabezpieczenia w ramach ustanowionych powiązań zabezpieczających mogą mieć następujące czynniki:

- wartość pozycji zabezpieczanej i zawartych transakcji zabezpieczających,
- moment realizacji instrumentów zabezpieczających w stosunku do momentu realizacji pozycji zabezpieczanej.

Poza opisanymi powyżej czynnikami w 2018 roku nie wystąpiły żadne inne źródła nieefektywności zabezpieczenia.

Grupa oczekuje przeprowadzenia wszystkich planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występowały transakcje objęte w poprzednim okresie rachunkowością zabezpieczeń, których zrealizowania Grupa już nie oczekuje.

Istotne ujawnienia dotyczące Instrumentów pochodnych zabezpieczających (w tym nie stanowiące formalnie zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9 zawiera tabela poniżej):

Instrumenty pochodne zabezpieczające	Waluta	Pozycja zabezpieczana	Spółka	Nominał transakcji w walucie	Terminy wymagalności - w wartościach nominalnych		dane w tys. zł							
					Instrumenty o charakterze krótkoterminowym (wymagalne do 31.12.2019)	Instrumenty o charakterze długoterminowym (wymagalne po 31.12.2019)	Wycena bilansowa instrumentu ujęta w kapitałach	Podatek odroczoney	Wycena bilansowa instrumentu ujęta w kapitałach po uwzględnieniu podatku odroczonego	Wycena bilansowa instrumentu ujęta w kapitałach	Odroczoney 31.12.2017	Wycena bilansowa instrumentu ujęta w kapitałach po uwzględnieniu podatku odroczonego	Zmiana wyceny bilansowej ujętej w kapitałach na 30.06.2018 w stosunku do 31.12.2017, po uwzględnieniu podatku odroczonego	Wycena instrumentów odniesiona w wyniku 2018 roku
Kontrakt forward	EUR	Przychody ze sprzedaży	Amica S.A.	46 000	38 000	8 000	1 886	-358	1 528	5 788	-1 100	4 688	-3 160	363
Kontrakt forward	EUR	Zakup towarów	Hansa	3 900	3 900	0	670	-119	551	42	-8	33	518	0
Kontrakt forward	EUR	Zakup towarów	CDA Ltd.	2 350	2 350	0	-103	21	-83	-44	8	-36	-47	-37
Kontrakt forward	EUR	Przychody ze sprzedaży	Amica Commerce	5 250	4 250	1 000	69	-13	55	259	0	259	-203	33
Kontrakt forward	CNY	Zakup towarów	Amica S.A.	704 000	434 000	270 000	814	-155	660	-19 565	3 716	-15 849	16 508	-494
Kontrakt forward	CNY	Zakup towarów	Amica International	415 950	279 250	136 700	5 689	-1 769	3 920	185	-57	128	3 792	0
Kontrakt forward	CNY	Zakup towarów	Hansa	13 940	13 940	0	0	0	0	0	0	0	0	-404
Kontrakt forward	CNY	Zakup towarów	Sideme S.A.	106 371	106 371	0	694	-197	497	0	0	0	497	809
Kontrakt forward	CNY	Zakup towarów	CDA Ltd.	167 750	156 750	11 000	2 201	440	2 642	252	-48	205	2 437	-415
Kontrakt forward*	RUB	Należności ze sprzedaży	Amica S.A.	910 000	910 000	0	0	0	0	0	0	0	0	1 854
Kontrakt forward	GBP	Przychody ze sprzedaży	Amica S.A.	5 100	5 100	0	979	186	793	6 020	-1 144	4 876	-4 083	816
Kontrakt CIRS	GBP	Aktywa netto spółki w Wielkiej Brytanii	Amica S.A.	10 519	2 630	7 889	23 687	-5 587	18 099	24 156	-2 037	14 123	3 976	-238
Kontrakt forward	CZK	Przychody ze sprzedaży	Amica S.A.	513 000	343 000	170 000	623	118	504	1 689	-321	1 368	-864	716
Kontrakt forward	USD	Zakup towarów	Amica S.A.	20 825	13 625	7 200	-815	155	-660	-6 053	1 150	-4 903	4 242	-64
Kontrakt forward	USD	Zakup towarów	CDA Ltd.	50	50	0	0	0	0	-27	5	-21	21	-16
Kontrakt forward	EUR	Zakup towarów	CDA Ltd.	2 350	2 350	0	201	21	222	-27	5	-21	243	-37
Kontrakt forward	USD	Zakup towarów	Sideme S.A.	14 414	11 714	2 700	35	-12	23	-11 161	3 720	-7 441	7 464	-432
Kontrakt IRS	PLN	Kredyt inwestycyjny	Amica S.A.	110 000	30 000	80 000	-1 539	292	-1 247	-670	127	-543	-704	-124
Suma							35 090	-6 977	27 505	-5 849	2 736	-3 112	30 637	2 329

*Kontrakty forward dotyczące zabezpieczenia należności w walucie RUB są instrumentami klasyfikowanymi jako niespełniające polityki zabezpieczeń.

W ramach polityki zabezpieczeń instrumenty pochodne są wyznaczone przez Grupę jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej zgodnie z wymogami MSSF 9 (instrumenty pochodne zabezpieczające). Grupa posiada zabezpieczenie wartości aktywów netto poprzez transakcje CIRS. Pozostałe instrumenty pochodne traktowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu (instrumenty pochodne handlowe). Wszystkie instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, ustalonej na podstawie danych pochodzących z rynku (kursy walut, stopy procentowe).

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Aktywa trwałe:</i>		
Instrumenty pochodne handlowe		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	10 407	16 358
Instrumenty nie spełniające polityki zabezpieczeń		
Instrumenty pochodne długoterminowe	10 407	16 358
<i>Aktywa obrotowe:</i>		
Instrumenty pochodne handlowe		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	21 260	21 264
Instrumenty nie spełniające polityki zabezpieczeń	1 854	354
Instrumenty pochodne krótkoterminowe	23 114	21 618
Aktywa - instrumenty pochodne	33 521	37 976
<i>Zobowiązania długoterminowe:</i>		
Instrumenty pochodne handlowe		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	2 401	16 868
Instrumenty nie spełniające polityki zabezpieczeń		
Instrumenty pochodne długoterminowe	2 401	16 868
<i>Zobowiązania krótkoterminowe:</i>		
Instrumenty pochodne handlowe		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	2 870	24 641
Instrumenty nie spełniające polityki zabezpieczeń		148
Instrumenty pochodne krótkoterminowe	2 870	24 789
Zobowiązania - instrumenty pochodne	5 271	41 657

Informacja o wartości godziwej instrumentów finansowych

Wartość godziwa definiowana jest jako kwota, za jaką na warunkach rynkowych dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi, zainteresowanymi i niepowiązanymi stronami. W przypadku instrumentów finansowych, dla których istnieje aktywny rynek, ich wartość godziwą ustala się na podstawie parametrów pochodzących z aktywnego rynku (ceny sprzedaży i zakupu). W przypadku instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wartość godziwa ustalana jest na podstawie technik wyceny, przy czym jako dane wejściowe modelu w maksymalnym stopniu wykorzystywane są zmienne pochodzące z aktywnych rynków (kursy walutowe, stopy procentowe itd.).

Tabela poniżej przedstawia aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane przez Grupę w wartości godziwej, zakwalifikowane do określonego poziomu w hierarchii wartości godziwej:

- poziom 1 – notowane ceny (bez dokonywania korekt) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów oraz zobowiązań,
- poziom 2 – dane wejściowe do wyceny aktywów i zobowiązań, inne niż notowane ceny ujęte w ramach poziomu 1, obserwowalne na podstawie zmiennych pochodzących z aktywnych rynków,
- poziom 3 – dane wejściowe do wyceny aktywów i zobowiązań, nie ustalone w oparciu o zmienne pochodzące z aktywnych rynków.

Klasa instrumentu finansowego	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Stan na 31 grudnia 2018				
<i>Aktywa:</i>				
Akcje spółek notowanych				
Udziały, akcje spółek nienotowanych				
Instrumenty pochodne zabezpieczające			31 667	31 667
Instrumenty niespełniające polityki zabezpieczeń				
Instrumenty pochodne handlowe			1 854	1 854
Papiery dłużne wyceniane w wartości godziwej				
Aktywa razem			33 521	33 521
<i>Zobowiązania:</i>				
Instrumenty pochodne handlowe				
Instrumenty niespełniające polityki zabezpieczeń			5 271	5 271
Instrumenty pochodne zabezpieczające			0	0
Pożyczki wyceniane w wartości godziwej				
Zobowiązania razem			5 271	5 271
Wartość godziwa netto			28 250	28 250
Stan na 31 grudnia 2017				
<i>Aktywa:</i>				
Akcje spółek notowanych				
Udziały, akcje spółek nienotowanych				
Instrumenty niespełniające polityki zabezpieczeń			37 622	37 622
Instrumenty pochodne zabezpieczające			354	354
Instrumenty pochodne handlowe				
Papiery dłużne wyceniane w wartości godziwej				
Aktywa razem			37 976	37 976
<i>Zobowiązania:</i>				
Instrumenty niespełniające polityki zabezpieczeń				
Instrumenty pochodne handlowe			148	148
Instrumenty pochodne zabezpieczające			41 509	41 509
Pożyczki wyceniane w wartości godziwej				
Zobowiązania razem			41 657	41 657
Wartość godziwa netto			-3 681	-3 681

W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

42.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Klasa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa		Wartość godziwa	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Aktywa:				
Pożyczki	10 989	12 031	10 989	12 031
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	555 296	512 901	555 296	512 901
Pochodne instrumenty finansowe	33 521	37 976	33 521	37 976
Papiery dłużne	0	0	0	0
Akcje spółek notowanych	0	0	0	0
Udziały, akcje spółek nienotowanych	192	191	192	191
Jednostki funduszy inwestycyjnych	0	0	0	0
Pozostałe klasy pozostałych aktywów finansowych	0	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	73 638	91 555	73 638	91 555
	673 636	654 654	673 636	654 654
Zobowiązania:				
Kredyty w rachunku kredytowym	108 135	98 795	108 135	98 795
Kredyty w rachunku bieżącym	59 048	54 785	59 048	54 785
Dłużne papiery wartościowe	63 791	86 743	63 791	86 743
Leasing finansowy	12 386	16 185	12 386	16 185
Pochodne instrumenty finansowe	5 271	41 657	5 271	41 657
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	465 163	397 581	465 163	397 581
	713 794	695 746	713 794	695 746

Według oceny Grupy wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności handlowych, zobowiązań handlowych, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowe nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

42.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody z odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (lokaty)	52	95
Pożyczki i należności	481	766
	533	861
Przychody z odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		
Zyski z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:		
Instrumenty pochodne handlowe	6 141	2 304
Instrumenty pochodne zabezpieczające	19 386	15 993
Instrumenty pochodne zamknięte jako nieefektywne	5 431	19 504
Jednostki funduszy inwestycyjnych		
	30 958	37 801
Zyski z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:		
Zyski (straty) (+/-) z tytułu różnic kursowych:		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-
Pożyczki i należności	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	-	-
	0	0
Zyski (straty) (+/-) z tytułu różnic kursowych		
Zyski ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-
Odsetki od aktywów finansowych objętych odpisem aktualizującym	-	-
Inne przychody finansowe	48	0
Przychody finansowe razem	31 539	38 662

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Koszty odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	880	1 303
Kredyty w rachunku kredytowym	2 972	3 059
Kredyty bieżącym	5 453	5 261
Dłużne papiery wartościowe	2 616	2 814
Odsetki od faktoringu	4 496	4 519
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 716	798
Koszty odsetek dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	18 133	17 754
Straty z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		
Instrumenty pochodne handlowe	1 786	1 058
Instrumenty pochodne zabezpieczające	6 015	7 406
Instrumenty pochodne zamknięte jako nieefektywne	-1 715	1 923
Straty z wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 086	10 387
(Zyski) straty (-/+) z tytułu różnic kursowych:		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-34 790	-35 326
Pożyczki i należności	27 199	48 567
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	30 299	19 568
(Zyski) straty (-/+) z tytułu różnic kursowych	22 708	32 809
Inne koszty finansowe		68
Koszty finansowe razem	46 927	61 018

Wartości dla roku 2018 zaprezentowane w powyższych tabelach różnią się od przychodów i kosztów finansowych ujętych w zestawieniu dochodów całkowitych o wartość 24.817 tys. PLN (dla roku 2017: 35.497 tys. PLN) czyli zmiany wyceny oraz realizacji instrumentów finansowych zabezpieczających wycenianych w wartości godziwej. W zestawieniu dochodów całkowitych wartości te wpływają na saldo innych kosztów finansowych.

Strumienie pozostałych całkowitych dochodów wynikające z zastosowania przez Grupę zasad rachunkowości zabezpieczeń zostały ujęte w wyodrębnionych pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne na dzień 31 grudnia 2018 wynosił **28.113 tys. PLN** (2017 rok: **2.288 tys. PLN**).

43. Zrządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje poziom kapitału na podstawie wartości bilansowej kapitałów własnych oraz pomniejszonych o kapitał z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne. Na podstawie tak określonej kwoty kapitału, Grupa oblicza wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem.

Ponadto by monitorować zdolność obsługi długu, Grupa oblicza wskaźnik długu (tj. zobowiązań z tytułu leasingu, kredytów, pożyczek i innych instrumentów dłużnych, pomniejszonych o środki pieniężne) do EBITDA (wynik z działalności operacyjnej skorygowany o koszty amortyzacji).

<i>Kapitał:</i>	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał własny	834 783	747 465
Pożyczki podporządkowane otrzymane od właściciela		
Kapitał z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy (-)	38 440	-2 288
Kapitał	873 223	745 177
Kapitał własny	834 783	747 465
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	243 538	255 480
Leasing finansowy	12 386	16 185
Źródła finansowania ogółem	1 090 707	1 019 130
Wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem	0,80	0,73
<i>EBITDA</i>		
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	151 998	143 516
Amortyzacja	53 167	47 901
EBITDA	205 165	191 417
<i>Dług:</i>		
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	243 538	255 480
Leasing finansowy	12 386	16 185
Dług	255 924	271 665
Środki pieniężne i aktywa pieniężne	76 044	91 555
Wskaźnik długu do EBITDA	0,88	0,94

44. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku kształtowało się następująco:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Zarząd Jednostki Dominującej	5	5
Zarządy Jednostek z Grupy	36	37
Administracja	497	482
Pion sprzedaży	166	156
Pion produkcji	1 653	1 790
Pozostali	663	650
Razem	3 020	3 120

45. Pozostałe informacje

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Amica S.A.

Stan na 31.12.2018	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale
Holding Wronki S.A.	2 715 771	5 431 542	5 431 542	34,93%
NATIONALE-NEDERLANDEN OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY (dawniej: ING OFE)*	555 952	555 952	1 111 904	7,15%
Aviva OFE Aviva BZ WBK S.A.* (obecnie: Aviva Otwartą Fundusz Emerytalny Aviva Santander S.A.).	537 497	537 497	1 074 994	6,91%
Pozostali akcjonariusze**	3 966 053	3 967 960	7 932 106	51,01%
Razem	7 775 273	10 492 951	15 550 546	100,00%

*Dana wskazana w oparciu o treść zawiadomień otrzymanych przez Spółkę od Akcjonariuszy, a sporządzonych w trybie Art. 69 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej.

** Spółka w ramach Programu Skupu Akcji Własnych Spółka nabyła 250.000 akcji zwykłych na okaziciela Amica S.A. oznaczonych kodem ISIN PLAMICA00010 (vide: Raport bieżący Nr 35/2018 z dnia 16 października 2018 roku)

Akcje będące w posiadaniu członków władz Amica S.A.*

Nazwisko posiadacza	Liczba akcji na 31.12.2018	Nabycia (zbycia) akcji	Liczba akcji na 31.12.2017
Marcin Bilik*	13 900	2 000	11 900
Alina Jankowska-Brzóska*	1 015	-	1 015
Piotr Skubel*	13 367	10 367	3 000

* akcje te są w posiadaniu osoby pozostającej w ustroju ustawowej wspólności majątkowej.

Akcje będące w posiadaniu członków Rady Nadzorczej Amica Wronki S.A.

Nazwisko posiadacza	Liczba akcji na 31.12.2018	Nabycia (zbycia) akcji	Liczba akcji na 31.12.2017
Tomasz Rynarzewski	400	-	400

46. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 20 marca 2019 roku nastąpiła sprzedaż udziałów w spółce Arcula Sp. z o.o. przez Spółkę z Grupy Kapitałowej Amica Marcelin Management Sp. z o.o. Nastąpiła sprzedaż wszystkich posiadanych udziałów tj. 19% kapitału zakładowego Spółki Arcula. Ponadto, Spółka Arcula dokonała spłaty pożyczek na rzecz Spółki Marcelin Management na ogólną kwotę 10,6 mln zł; w dniu 20 lutego 2019 r. (3,5 mln zł) oraz w dniu 21 marca 2019 r. (7,3 mln zł).

W grudniu 2018 roku rozpoczęty został proces połączenia Spółki Marcelin Management Sp. o.o. oraz Spółki Profi Enamel Sp. z o.o. W wyniku planowanego połączenia na dzień 30 kwietnia 2019 roku nastąpi uproszczenie struktury Grupy Amica i wygenerowane zostaną dodatkowe synergije w obszarze działania łączących się spółek.

47. Zatwierdzenie do publikacji

Niniejszy Skonsolidowany Raport roczny sporządzony za okres od 01 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 (wraz z danymi porównawczymi) został zatwierdzony do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 29 marca 2019 roku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

Data	Imię i Nazwisko	Funkcja	Podpis
29.03.2019	Jacek Rutkowski	Prezes Zarządu	
29.03.2019	Marcin Bilik	Wiceprezes Zarządu	
29.03.2019	Alina Jankowska-Brzóska	Wiceprezes Zarządu	
29.03.2019	Wojciech Kocikowski	Wiceprezes Zarządu	
29.03.2019	Piotr Skubel	Wiceprezes Zarządu	

Podpisy osoby odpowiedzialnej za sporządzenie sprawozdania finansowego

Data	Imię i Nazwisko	Funkcja	Podpis
29.03.2019	Michał Rakowski	Główny Księgowy – Prokurent	